

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

9. SINIF TARİH DERSİ YENİ ÖĞRETİM
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Mehmet Hakan AKINCI

NİĞDE-2011

T.C.
NIĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

9. SINIF TARİH DERSİ YENİ ÖĞRETİM
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mehmet Hakan AKINCI

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Recep ÖZKAN

NIĞDE-2011

ONAY SAYFASI

Yrd.Doç.Dr. RECEP ÖZKAN danışmanlığında MEHMET HAKAN AKINCI tarafından hazırlanan “9.Sınıf Tarih Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, EĞİTİM BİLİMLERİ Anabilim Dalı Eğitim ve Öğretim Programları Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

21 / 01 / 2011

JÜRİ :

Danışman : Yrd.Doç.Dr. Recep ÖZKAN
Üye : Yrd. Doç. Dr. Bayram POLAT
Üye : Yrd. Doç. Dr. Abdullah İSİKLAR

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Selen DOĞAN
Enstitü Müdürü

ÖZET

Türkiye’de ortaöğretim tarih öğretim programı 2007 yılında değiştirilmiştir. 2007–2008 eğitim-öğretim yılından itibaren 9. sınıflardan başlayarak uygulanmaya konulan yeni program amaç, kapsam, yöntem ve değerlendirme olarak tarih dersleri açısından önemli değişiklikler getirdi. Yeni tarih dersi programının tarih öğretmenlerince nasıl değerlendirildiği ve derslerinde hangi ölçüde uygulanabildiğinin ortaya çıkarılması amacıyla Aksaray ilinde görev yapan 53 öğretmen üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda öğretmenlerin %79,2’ nin yeni programı, tarih eğitiminde geçmişte program merkezli olarak yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması için atılan önemli ve faydalı bir adım olarak kabul ettikleri görülmüştür. Ancak öğretmenlerden % 18,9’u yeni programı derslerinde tamamiyle kullanabildiğini, % 81,4’ü anlamadıkları kazanımlar için yer yer eski programdan yararlandıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin yeni tarih programının uygulanmasında gördükleri problemlerin çoğunun, yeni programın kendisinden değil, daha çok eğitim öğretimin genel problemleri ile ilgili olduğu görülmüştür. Bu çalışma ile elde edilen sonuçlar, tarih öğretimindeki problemlerin sadece program değiştirmekle çözülemeyeceğini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Ortaöğretim, tarih eğitimi, yeni öğretim programı.

ABSTRACT

History teaching programme in secondary education was changed in Turkey in 2007. The new programme which has been applied gradually from ninth grade students since 2007-2008 academic years has brought important differences to history courses from the point of objective, scope, methodology, and evaluation. A questionnaire was a polied on 53 teachers who were teaching in Aksaray in order to verify how new history course programme was evaluated by history teachers and how level it could be applied. It has been observed after the study that 79,2 percent of the teachers accept the new programme as an important and useful pace to remove programme based problems in history teaching. However, 18,9 of the teachers implied that they could wholly use the new programme while 81,4 percent of them sometimes benefit from the old programme when they don't understand the achievement. The problems that the teachers come a face during the application of the new programme are not related to its own; on the other hand they are related to general problems of education process. The data acquired via this study indicated that the problems about history teaching couldn't be solved only by changing history teaching programme.

Key Words: Secondary Education, History Teaching, New Teaching Programme.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ.....	1
BÖLÜM I	2
I. PROBLEM.....	2
II. ALT PROBLEMLER.....	3
III. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
IV. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
V. SINIRLIKLAR	4
BÖLÜM II	5
2.1.TARİH NEDİR?	5
2.2. TARİH ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI.....	6
2.3. YENİ TARİH PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI VE İÇERİĞİ	8
2.4.TARİH DERSİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ ve TEKNİKLERİ.....	10
2.4.1.Tarih Derslerinde Temel Öğretim Yöntemleri.....	10
2.5. TARİH DERS KİTAPLARININ NİTELİĞİ.....	12
2.6. TARİH ÖĞRETİMİ ve ÖĞRENME TEORİLERİ.....	12
2.6.1. Yapılandırmacılık.....	13
2.6.2. Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımları.....	13
2.6.2.1.Bilişsel Yapılandırmacılık (J. Piaget)	14
2.6.2.2. Radikal Yapılandırmacılık (Glaserfeld)	15
2.6.2.3.Sosyal Yapılandırmacılık (Vygotsky)	16

2.7. TARİH ÖĞRETİMİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM	17
2.7.1.Yapılandırmacı Yaklaşımın Göre Tarih Derslerinde Kullanılabilecek Strateji Yöntem ve Teknikler.....	19
2.7.2.Yapılandırmacı Yaklaşımında Tarih Öğretmeninin Rolü	20
2.8. YENİ ANLAYIŞTA TARİH ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI.....	22
2.9.TARİH EĞİTİMİYLE KAZANDIRILMAK İSTENİLEN BECERİLER	27
2.10. TARİH DERSLERİNİN İÇERİĞİ.....	30
2.11. TARİH DERSLERİNDE MÜZE ve ÖREN YERLERİNİN KULLANIMI.....	32
2.12. TARİH ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME.....	33
BÖLÜM III	36
YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırma Modeli	36
3.2. Evren ve Örneklem	36
3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	37
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi	38
BÖLÜM IV	41
BULGULAR VE YORUM	41
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	41
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	53
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	54
4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	56
4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	57
4.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	60
4.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM	62
4.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM.....	63

BÖLÜM V	67
SONUÇ VE ÖNERİLER	67
5.1. SONUÇLAR.....	67
5.2. ÖNERİLER.....	73
KAYNAKÇA	75
EKLER	
EK 1: ANKET FORMU	
EK 2: İZİN BELGESİ	

TABLolar LİSTESİ

Tablo-1: Tarih 9 dersi Üniteleri ve Ayrılan Saatler.....	31
Tablo-2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı.....	36
Tablo-3: Ölçeğin Seçenek Aralıkları.....	38
Tablo-4: Birinci Alt probleme İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Analizi.....	41
Tablo-5: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları.....	53
Tablo-6: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları.....	55
Tablo-7: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları.....	56
Tablo-8: Haftalık Ders Saati Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	58
Tablo-9: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretimi Programına İlişkin Görüşlerinin Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	59
Tablo-10: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları.....	61
Tablo-11: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları.....	62
Tablo-12: İngilizce Seviyesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	64
Tablo-13: Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin İngilizce Seviyesi Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	64

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, 9. Sınıf tarih dersi yeni öğretim programı hakkında Aksaray ilinde görev yapan tarih öğretmenlerinin görüşleri alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Yapılan literatür taramasıyla, ilgili konular hakkında bilgiler verilmiş, öğretmenlere uygulanan anketlerin sonuçları değerlendirilerek hazırlanmıştır.

Özellikle son yıllarda ülkemizde ve dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler, beraberinde çok çeşitli problemler getirmiştir. Yaşanılan problemlerin çözümü, eğitimden bağımsız olarak düşünülemez. İyi eğitim görmüş, bilgiye ulaşabilen ve sorunlar için değişik çözüm yolları üreten bireyler, problemlerin üstesinden daha kolay gelebilmekte ve o derecede çevresine yardımcı olabilmektedir. Bu sebeple bireyin almış olduğu eğitimin çok yönlü, kişiyi bilgiye kendisinin ulaşabilmesini sağlayıcı ve kişinin problem çözme becerisini artırıcı yönde olması önemlidir. Ülkemizde uygulanmaya geçirilen yeni öğretim programı da büyük oranda bilgiye kendisi ulaşan, problem çözme becerisi gelişmiş ve üst düzey düşünme becerilerini kazanıp çok yönlü düşünebilen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Üretici bireylerin olduğu bir toplum gelişmiş ülkeler arasında yerini daha çabuk almaktadır.

Bu çalışmada öğretmenlerin yeni program hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Belirlenen sonuçlarla, yeni yapılacak program çalışmalarına kaynaklık etmesi bakımından önemlidir.

Mehmet Hakan AKINCI

Ocak 2011, Aksaray

BÖLÜM I

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar yer almaktadır.

I. PROBLEM

Eğitimde kalitenin artırılması, eğitim kurumlarının en önemli görevlerinden biridir. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında tüm eğitim faaliyetleri önceden hazırlanan bir program çerçevesinde yürütülür. Öğrencilere hangi davranışların nasıl kazandırılacağı, uygulanan programa bağlıdır. Uygulanan programların aksaklık ve eksiklikleri giderilerek, bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olarak yeniden düzenlenmesiyle yani programların geliştirilmesiyle, eğitimin kalitesinin artması beklenir.

Eğitim programları gelişi güzel oluşturulamaz. Eğitim programlarını daha etkili hale getirecek doğru kararların alınabilmesi, bu kararların dayanaklarının bilimsel çalışmalarla araştırılması ve uygulamaların değerlendirilmesi çok önemlidir. Programa ilişkin çalışmalarda da pek çok araştırmacıya göre öğretmene düşen önemli sorumluluklar vardır. Kelly öğretmenlerin program geliştirmede rolü olduğunu belirtirken, öğretmen gelişimi olmaksızın program geliştirmeden söz edilemeyeceğine de işaret etmiştir. Benzer bir biçimde Ertürk yetiçek geliştirmede öğretmenin rolüne işaret etmiştir. Driel ve diğ. ise öğretmenlerin eğitimsel değişimde en önemli faktör olduğunu ve öğretmenlerin öğrenme ve öğretmeye ilişkin düşünceleri dikkate alınmadığında başarılı olmanın mümkün olmadığını belirtmişlerdir (Akt: Çakmak:2010).

Demirel (2006, s.69) ise, programın hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında sürekli görev yapacak bir komisyonun program çalışma grubu olarak adlandırıldığını ve bu çalışma grubunda program geliştirme uzmanları, eğitimde ölçme ve değerlendirme uzmanları, üniversitelerden konu alanı uzmanı ve uygulayıcılar olarak ilgili konu alanı öğretmenlerinin yer alması gerektiğini belirtir.

Öğretmenin program geliştirmedeki öneminden dolayı bu çalışmada yeni Tarih Programına ilişkin tarih öğretmenlerinin görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

II. ALT PROBLEMLER

1. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşleri yaş değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin haftalık ders saati değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin sınıflarındaki öğrenci sayısı değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin İngilizce seviyesi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

III. ARAŞTIRMANIN AMACI

Türkiye’de tarih öğretim programında 2007 yılından önceki problemler esas alınarak yeni uygulanmaya konulan tarih öğretim programının değerlendirilmesi konusunda 9. Sınıf tarih derslerine giren öğretmen görüşlerine başvuracaktır.

IV. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Tarih bilimi en çok merak duyulan bilimlerin başındadır. Çünkü her dönemde herkes tarafından isteyerek ya da mecbur olduğu için ilgi görmesine rağmen tarih öğretimi eğitim sistemimizdeki en problemler alanlardan biri haline gelmiştir. Çünkü eğitim politikalarının amaçlarından, alanda yeterli nitelikli eğitimci olmayışına kadar pek çok sebep vardır. Tüm bu sebeplerin temelinde tarih öğretiminde uzun süre gözle görülür değişikliğin olmaması vardır. Bu durum tarih öğretiminin yeniden düzenlenmesinin, tarih ders kitaplarının ise yeniden yazılmasının gerekli kılmasıdır. Tarih öğretiminde çok önemli olan tarih ders kitapları okullarda ve bilimsel araştırmalarda çok fazla eleştirilere ve tartışmalara neden olmuştur. Özellikle ülkemizdeki okullarda tarih öğretimindeki amaç, içerik yöntem ve teknikleri,

yaklaşımlar yeni bilimsel araştırmalara ve teknik alandaki gelişmelere göre değişebilmektedir.

Yapılan bu araştırma yeni tarih ğretim programının 9. sınıflar üzerinde yapılan ilk yilki uygulamasının ğretmen açısından değerlendirilmesini kapsamaktadır. Programın ğretmenler tarafından ne Şekilde algılandığı, tarih derslerinde ne düzeyde uygulanabildiği, programın uygulanabilmesinin önündeki sınırlılıkların belirlenmesi gibi sebeplerle yapılan bu çalışma, tarih ğretim programının yeterliliği ve gelişmesiyle ilgili yapılacak çalışmalara kaynaklık edeceği için ve yeni tarih programının ğretmen görüşlerine dayalı ilk değerlendirmesi olması açısından önemli görülmektedir.

V. SINIRLIKLAR

1. Bu araştırma Aksaray İli ve ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullar ile bu okullarda 9. Sınıf tarih derslerine giren 53 öğretmenle sınırlı tutulmuştur.
2. Öğretmenler şu değişkenlerle sınırlı tutulmuştur:
 - i. Cinsiyet,
 - ii. Yaş,
 - iii. Eğitim durumu,
 - iv. Haftalık ders saati,
 - v. Sınıflarındaki ğrenci sayıları,
 - vi. Eğitim durumları.
 - vii. 9. Sınıf yeni tarih programı
3. Bu araştırma 2009-2010 eğitim-ğretim yılı ile sınırlı tutulmuştur.
4. Bu araştırma ulaşılabilen kaynaklarla sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

2.1.TARİH NEDİR?

Tarih Arapça ve İbranice dillerinin içinde olduğu Sami dil grubundan olup v-r-h (verrehe) kökünden gelir. İbranicede *yerah* kamer, ay veya ayı görme anlamına gelir. Tarih, tarihi bir olayın tayini ve meydana geldiği zaman devresini ifade etmek anlamında kullanılmıştır. Tarih kelimesinin batı dillerindeki tüm karşılıkları “istoria” kelimesinden gelmiş olup bildirme, bilgi edinme anlamındadır (Demirel, 2009 : 1).

Bugüne kadar tarihin çeşitli tanımları yapılmıştır. Tarih, en basit ifadeyle “geçmişin bilimi” olarak tarif edilmiştir Fransız Annales Okulu kurucularından Marc Bloch “zaman içinde insanların ilmi” şeklinde tanımlamıştır (Özçelik, 1996). Fransız Devrimi’ne karşı muhafazakar tepkinin biçimlenmesinde en önemli rolü oynayan ve 19. yüzyılda bilimsel tarihçiliğin temellerini attığı düşünülen Leopold Von Ranke ise tarihi “geçmişin muhakemesini yapma, gelecek çağların yararına bugün için dersler çıkarma görevini üstlenen bir bilim” olarak tanımlar (Tosh, 1997:15). 17. yüzyılın en büyük Osmanlı tarihçisi olan Katip Çelebi Arapça Fezleke’sinin önsözünde tarihin tanımını yapmıştır: “Tarih; toplulukların ahvali, belde, adet ve an’anelerini, halkın sanat, ensab ve vefayatlarını bildiren müstakil bir ilim”dir (Akt.: Kütükoğlu, 1974:4). Sosyal tarih akımının büyük temsilcilerinden olan biri olan Fernand Braudel ise tarihi tanımlamak için şu cümleleri seçmiştir; “Tarih, geçmiş hal ve gelecekteki mesleki kabiliyet ve bakış açılarının bir araya gelmesidir” (Kütükoğlu, 1990: 1-2).

İlk zamanlardan itibaren değişik şekillerde tanımlanmış olan tarih en genel anlamda “İnsan topluluklarının yaşayışlarını, kültür ve medeniyet alanındaki ilerlemelerini, yer ve zaman belirterek, neden-sonuç ilişkisi içerisinde objektif olarak inceleyen bir bilim dalıdır” şeklinde tanımlanır. Hiç şüphesiz tarih, topluma ve bireylere, belleğin kişilere sağladığı yararı sağlar. Bu nedenle tarih, belirli bir yaşam süresinin ve mekânın ötesine geçerek, değişik amaçlara hizmet eden ve değişik biçimler alan kolektif bir hatırlamadır.

Tarih dersi programları özellikle tutuma yönelik gizli ve açık hedefleriyle diğer ders programlarından ayrılır. Tarih, genel kültür dersleri arasında önemli bir yere sahip olsa da kimlik oluşumu ve bilinç gelişiminde daha da önemlidir. Bu nedenle tarih

derslerinde vatandaşlık eğitiminde önemli bir görev yüklenmektedir. Bu görev bazen toplumsal değerlerin devamı ve bazen de değişimi gerçekleştirme yönünde olmaktadır. Bu bakımdan tarih programları hareketli bir yapı göstermekte, sürekli gelişip güncellenmektedir. Özellikle sosyal ve kültürel tarih anlayışının tüm ülkelerdeki tarih programına girmeye başlamasıyla okullardaki tarih derslerinde anlatılan siyasi ve askeri tarih konularının oranı azalmıştır. Ülkemiz, bu değişimi ve gelişimi geç takip etmesine rağmen son tarih programlarında bu yönde bir değişim görülmektedir. Ayrıca diğer gelişmiş ülkelerde yaygın olarak uygulanan yapılandırmacı eğitim modeli özellikle 2007 yeni tarih öğretim programında geçte olsa uygulanmaya başlamış ve değişikliğe gidilmiştir (Demirel ve Turan, 2009: 89-90).

Tarih öğretimi konusunda en önemli nokta tarih programlarının geliştirilmesi, hazırlanması ve öğretmen yetiştirilmesidir. Programlarda yer alan tarih anlayışı ve tanımıyla ilgili tarih öğretiminin amaçları, içeriği, yöntem ve teknikleri, öğretim araçlarına yaklaşımlarla şekillenir. Türkiye'deki tarih öğretiminde olaylar arasında nedensellik ilişkisi birinci sıraya geçerek sebep sonuç ilişkisine indirgenmektedir (Safran, 2009:10). Böylece, bu ilişki öğrencilere keşfettirilmemekte, sınıfta öğretmen tarafından hazır bir şekilde anlatılmaktadır. Ancak günümüzde Avrupa da özellikle ABD ve İngiltere de bu durum ülkemizdeki öğretim yöntemlerinden tamamen farklıdır.

2.2. TARİH ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

Avrupa ülkelerinde tarih, hükümdar olacakları yetiştirmek amacıyla kullanılan bir disiplin olarak görüldüyse de 19.Yüzyılda özellikle ders programlarında milletlerin milli değerlerinin kazandırılmaya çalışıldığı ders olarak sistemli bir şekilde yer almaya başlamıştır.

Ülkemizde bu durum Avrupa ülkeleriyle aynı tarihlere rastlayarak okul müfredat programlarına, 1869'da Osmanlı Hanedanlığının öğretildiği bir ders olarak girmiştir. Çünkü Osmanlı Devleti çok uluslu yapısından dolayı bir Osmanlı vatandaşlığı kimliği oluşturmak amacıyla devlet, kurucusu ve hanedanlığın tarihini öğretmek zorundaydı (Safran, 2009:8).

Özellikle 1909-1912 yılları arasında Türk eğitim tarihinde dönüm noktası sayılabilecek olaylardan bir tanesi Satı Bey'in çabalarıyla ilköğretim ve öğretmen yetiştirmede tarih öğretim tekniklerinden bahsederek, eğitim sisteminde önemli gelişmelerin önünü açmıştır. O dönemde tarih öğretimi günümüz yapılandırmacı yaklaşımına yakın bir içeriğe sahiptir (Safran, 2009:9-10). Cumhuriyet döneminde tarih öğretimiyle ilgili önemli değişiklikler yapılmış yeni hazırlanan ders programları ve ders kitapları okutulmaya başlanmıştır.

Türkiye'de tarih dersleri II. Meşrutiyet döneminde, millî ve ülke ile ilgili değerlerde terbiye aracı olarak görülmüştür. Cumhuriyetin ilanından sonra tarih dersi eğitim öğretim etkinlikleri içinde önem verilen bir ders olarak yer almıştır. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası tarihin öğretim amaçlarında tüm dünyadaki değişiklikler Türkiye'yi de etkilemiş ve 1970'li yıllarda tarih programlarımız öğrencilere problem çözme becerisi kazandıracak anlayışa göre şekillenmiştir(Safran, 2009: 11-13).

Tarih öğretiminin amacıyla ilgili tartışmalar devam etmektedir. Çünkü öğrencilerin sınıftaki öğrendiklerini günlük yaşamda kullanabilme, öğrendiklerini akılda tutabilme ve bugünü anlayabilmelerine yardımcı olması beklenirken şu anki durum biraz farklıdır.

1993'de tarih öğretim programında genel amaçlar kısmı değişikliğe uğrasa da, geçmişteki olaylardan yararlanıp günümüzü yorumlayabilen aktif, yaratıcı ve problem çözme becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi açısından yeterli değildir. Türkiye'de tarih öğretiminin genel amacı olarak genelde tarihi bilgi ve kültür aktarımı şeklinde yapıldığı, öğrencilerde olması gereken problem çözme ve araştırma becerileri gibi en temel amaçların ihmal edildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra demokratik düzenin gelişmesi ve önemi ile ilgili yeterli amaçların olmaması da bundan önceki öğretim programının eksik yönlerinden biridir. Halbuki tarih öğretiminin amaçlarından birisi, öğretim programındaki konuları ezberletmek yerine bunları benimsetmek ve öğrencilerin ilgilerini artırmak, bilgilerin aynen aktararak kazandığı bir sınıf ortamından çok aktif olabileceği bir ortam oluşturmak olduğu halde uygulama kısmında sıkıntılar yaşanmıştır (Safran, 2009: 13-14).

Kısaca tarih bilimi milletlerin geçmişte yaşadıklarını ve gelecekte olabilecekler hakkında çok önemli bir bilgi birikimi oluştururken, toplumlara bunun yolunu sağlıklı bir şekilde çizmeyi ve dün-bugün-yarın arasında ilişki kurmayı amaçlar. Türkiye’de 2007 yılında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Tarih Dersi Öğretim Programı Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanan Tarih Öğretim Programının yaklaşımları ve amaçları günümüzde tarih öğretiminde bugün geldiğimiz seviyeyi yansıması açısından önemlidir (Safran, 2009: 14).

Tarih öğretiminin amaçlarına yönelik literatür incelendiğinde görüleceği üzere, tarih alanının öğretimine farklı görevler yüklenmiştir. Alanın amaçlarının bilgi aktarmaktan bilimsel düşünme becerileri öğretiminin yer aldığı basamaklar görülmektedir. Tüm bu amaçlar alt kategorilerde toplandığı zaman aşağıdaki gibi sıralanabilir (Demircioğlu, 2007: 44):

1. Tarihsel bilgi, toplumsal değerler ve kültür aktarımı için tarih öğretimi,
2. Geçmiş ve bugünü anlamak için tarih öğretimi,
3. Mevcut ideolojik yapının benimsetilmesi ve kimlik gelişimi için tarih öğretimi,
4. Öğrencilere deneyim ve bilimsel düşünme becerilerini kazandırmak için tarih öğretimi,
5. Tarihle ilgili temel kavramların öğretimi için tarih öğretimi,
6. Dil becerilerini ve boş zamanları değerlendirmek için tarih öğretimi.

2.3. YENİ TARİH PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI VE İÇERİĞİ

Tarihe duyarlı ve tarih bilincine sahip bireyler yetiştirmek Tarih dersi öğretim programının temel amaçlarından biridir. Tarih alanındaki araştırmalar ve yapılan yeni yayınlar tarih dersi öğretim programının günümüz şartlarıyla güncellenmesi gerektiğini göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde tarih öğretimi artık yaratıcı düşünme, problem çözme gibi uygulamaya yönelik pek çok becerilerle beraber kullanılmakta, öğrencilerin ezberleyip bir süre sonra unuttuğu sağlıksız bilgiler olmaktan çıkıp araştırma, inceleme ve uygulamayla öğrenilecek bir ders haline gelmiştir (Safran, 2009: 15).

Osmanlı döneminde tarih programlarının uygulandığı dersler Osmanlı Hanedanlığı ile sınırlıydı. Bu yüzden cumhuriyetin ilk yıllarında öğretim programının içeriği genelde Türk Tarih Tezini yansıtmaktaydı. 1930'lu yıllardan itibaren Tarih dersinin programının yoğunluğu tartışılmış ve bu konuda bazı değişikliklere gidildiyse de istenilen sonuca varılamamıştır. Günümüzde ise tarih konularının seçilmesi ve oranlarının belirlenmesi konusu önemini korumaktadır. Osmanlı döneminden bu yana tarih dersi içeriğinde siyasi tarih ile uygarlık tarihinin eşit oranda yer almasına özellikle dikkat edilmiştir. Gelişmiş batı ülkelerinde tarih öğretim programları kendi milli anlayışlarıyla Avrupa vatandaşlığı arasında bir dengeye ulaşmıştır. Ülkemizde bugün tarih öğretim programlarında da Türk kimliği ile Avrupa kimliğinin örtüştürülmesi çok önemli bir mesele olarak çıkar. Hala Türk tarihinin içeriğinin öğrencilerin psikolojik durumuna göre yeniden şekillenmesi de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkar. Ülkemizde ilköğretimin 8 yıla çıkarılmasıyla, sosyal bilgiler derslerindeki tarih bilgileri yükü, lise tarih öğretim programlarına kaydırılmıştır (Safran, 2009: 15-16).

Türkiye de tarih öğretim programının genel amaçları arasında tarihsel bilgi ve kültür aktarımı, bilgi düzenleme, kullanma ve üretmeyle ilgili beceriler yer almaktadır. Ülkemizdeki tarih öğretim programları diğer gelişmiş ülkelerin(ABD, İngiltere, Fransa vb.) amaçlarıyla kıyaslandığı zaman amaçlar bölümünde özellikle tarihsel bilgi ve kültür aktarımına önem verildiği görülmektedir. Buradan çıkarılabilecek en önemli sonuç; günümüz insanının kullanabileceği etkili vatandaşlık, bilimsel ve üst düzey düşünme becerileri kazanılması amaçlarının yeni programda istenilen düzeyde olmadığıdır. Macaristan, Estonya ve Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerle, Avrupa Birliğine yeni üye olan ülkeler de tarih öğretiminde ağırlıklı olarak ülkemizdeki gibi tarihi bilgi ve kültür aktarımının ağırlıklı olduğu görülür. 2007'de değişen tarih öğretim programındaki en büyük değişiklik ve gelişmelerden biride 2008'de hazırlanan Orta Öğretim Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi öğretim programıdır(Bu dersin programı 9. Sınıf tarih dersi programından ayrı olduğu için konuyla ilişkili açıklamaya değinilmemiştir) (Safran, 2009: 17).

2.4.TARİH DERSİ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ ve TEKNİKLERİ

Ülkemizde tarih öğretim yöntemleri ile ilgili pek çok sorun yaşanmasına rağmen, bilimsel anlamda ilk çalışmalar Osmanlı Devleti döneminde Satı Bey tarafından başlatılmış olup, tarih derslerinde karşılaşılan sorunları ve uyulması gereken noktaları; “tarih derslerinde dikkate alınacak esasların en önde gelenlerinden biride bu bahsedilen olayları ve durumları çocuklara iyice tasvir ettirerek, gözlerinin önüne getirtmektir” cümlesiyle özetlemiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında tarih öğretimiyle ilgili arayışlara girilerek pek çok tavsiyelere yer verilmiş ve tarih dersi, iyi bir yurttaşlık eğitiminin vazgeçilmez unsuru olmuştur (Safran, 2009:18).

Ülkemizde meşrutiyetten beri öğrencilerin aktif olduğu tarih öğretimi savunulsa da uygulamaya geçilememiş ve öğretmenlerin sınıfta düz anlatım, soru-cevap kullanımı ve ders kitabına bağlılıktan öteye geçememiştir. Hâlbuki aktif yöntemin sınıflarda kullanılmasıyla tarih dersi masalcılık veya efsanecilikten kurtulacaktır. Bir önceki ders programlarında da ağırlıklı olarak anlatım, soru-cevap, grup tartışması ve gezi-inceleme yöntemleri kullanıldığı halde öğrencinin katılımını da sağlayan problem çözme yönteminden bahsedilmemektedir. Hatta öğretmenler resmi işlerin ağırlığı ve programın yoğunluğundan dolayı gezi inceleme kısmına dahi vakit ayıramadıklarının dile getirmişlerdir.

Yeni tarih ders programının amaçları kısmında yer aldığı gibi; tarih öğretiminde başarılı olmak için kullandığımız yöntemlerle öğrencilerin tarihçi gibi düşünmesini sağlamak amacıyla onlara birer küçük tarihçi oldukları duygusunu vererek tarihsel bakış açısı kazandırmalıyız. Özellikle Tarih 9 programının “Tarih Bilimi” adlı ilk ünitesi bu konuyla ilgili başarıyı artırmak için hazırlanmış bir ünite olup, tarih öğretiminde yöntem seçmeyi zenginleştirmiş ve kolaylaştırmıştır. Bu kolaylaştırmada bilgisayarın yaygınlaşması ve tarih öğretmenlerinin rahatlıkla ulaşabileceği CD-Rom’lar ve web sitelerinin etkisi büyüktür (Safran, 2009: 19).

2.4.1.Tarih Derslerinde Temel Öğretim Yöntemleri

Tarih derslerinde temel öğretim yöntemlerinden bazıları şunlardır (Turan, 2009: 27-47):

1-Öğretmen merkezli öğretim yöntemleri:

a-Anlatım yöntemi

b-Soru-cevap yöntemi

2-Karşılıklı öğretim yöntemleri

a-Tartışma yöntemi

b-Drama/Canlandırma

c-Grup çalışmaları

3-Öğrenci merkezli öğretim yöntemleri

a-Buluş yoluyla öğretim

b-Probleme-soruna dayalı öğretim

c-Kaynağa dayalı öğretim.

Tarih derslerinde bunların dışında pek çok öğretim yöntemi olmasına rağmen burada asıl önemli olan bunlardan hiçbirinin mükemmel bir yöntem olarak kullanılmadığıdır. Bunun nedeni bu yöntemlerden her birinin güçlü ve zayıf olduğundan istediğimiz zaman istediğimiz şartlarda kullanmak yerine sınıf, okul, öğretmen gibi imkânlarla bağlı olarak uygun olanın kullanılmasıdır. Bunun dışında derse giren tarih öğretmenlerin kişilik ve aldıkları eğitime bağlı olarak bazı öğretim tekniklerine bağlı kalması hepsini etkin ve yeterli kullanılmasının önüne geçmektedir. Yanlış olan bu uygulama ile bir sınıftaki her öğrencinin aynı düzeyde ve en iyi anladığı tekniğin tüm öğrencilerde aynı olduğu kabul edilmektedir. Tarih öğretimi açısından sakıncalı olan bu durum yerine, tarih öğretmenlerinin derslerde yöntem sayısını kendi kişisel özellikler ve aldıkları eğitim ölçüsünde artırmaya çalışmaları gerekmektedir. Özellikle öğretmenlik mesleğine yeni başlayanların iyi olduklarını düşündükleri ve de kendilerini sınıf ortamında güvende hissettikleri öğretim yöntemi ile ders anlatmaları gayet normal ve kolay gelmektedir. Ancak zamanla tecrübe kazanıp, kendilerine olan güveni arttıkça tarih derslerine uygun farklı yöntemleri uygulamalı ve öğretim tekniklerini geliştirmelidir (Turan, 2009: 47).

2.5. TARİH DERS KİTAPLARININ NİTELİĞİ

Yeni kabul edilen öğretim programının yer aldığı ders kitaplarındaki nitelik ve araç gereçler sorunu tarih öğretiminde karşılaşılan önemli konulardandır. Osmanlının son döneminde tarih ders kitaplarını yazarların pek çoğu Cumhuriyet döneminde de çalışmalarının sürdürmesine rağmen eğitimin hedefleri açısından yetersizliği sıkça tartışılmıştır. Cumhuriyetin ilanından beri değiştirilen tüm öğretim programları birbirinin benzeri olmasına rağmen pek çok tarih ders kitabı basılmıştır. Bu kitapların muhteviyatında önemli değişiklikler olmasına rağmen geçmişteki alışkanlıklar ve bakış açısı ortadan kalkmamış, bu durum özellikle bazı tarihçilerin ciddi eleştirilerine hedef olmuştur. 1931 de kurulan Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nin öncülüğünde okul kitaplarının yeniden yazdırılmasına yönelik liseler için hazırlatılan dört ciltlik bir tarih serisi baskı, cilt, resim, harita ve içerik olarak öncekilerden farklıdır. Günümüzde hazırlanan tarih ders kitaplarında da zaman zaman görülen yanlışlıklar gözden kaçabilmektedir. Bu nedenle ders kitaplarının 5 yıl ile sınırlı olması bir sonraki basımda yanlışlıkların düzeltilmesine imkan vermektedir (Safran,2009: 20-21).

2.6. TARİH ÖĞRETİMİ ve ÖĞRENME TEORİLERİ

İnsanoğlu yeryüzünde var olmaya başladığı andan itibaren kazandığı deneyim ve becerilerini yeni nesillere aktarma ihtiyacını hep hissetmiştir. İlk dönemlerde eğitim informal yollarla yapılırken özellikle yerleşik hayat sonrasında eğitim formal hale dönüşmüştür. Eğitimin formal olarak verilip sistemleştirilmeye başlanmasından sonra önemli bir konu öğrenmenin nasıl meydana geldiği olmuştur. Bu konuyla ilgili ilk deneysel çalışmalar, Davranışçı öğrenme görüşünü savunanlar tarafından yapılmış, geçen yüzyılın ilk yarısında eğitime hâkim olan davranışçı öğrenme modeli ortaya konmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasında Davranışçı öğrenme modelinin çağın gereklerine uygun olan nitelik ve beceriyi öğrencilere kazandıramadığı gerekçesiyle önce Bilişsel ardından Yapılandırmacı öğrenme anlayışları geliştirilerek eğitim sistemlerine hâkim olduğu görülmektedir.

2.6.1. Yapılandırıcılık

Yapılandırıcılık sadece öğretimle ilgili bir yaklaşım değil aynı zamanda öğrenme ve bilgiyle ilgili bir yaklaşımdır. Yapılandırıcı yaklaşıma göre insanlar kendi anlayışlarını etkin bir biçimde yine kendileri oluştururlar. Yeni bilgiler, gerçek deneyimler sonucunda eski bilgilerin üzerine yapılandırılır. Yapılandırıcı öğrenme bilginin aktif bir şekilde oluşturulması ve ön bilgiler üzerine temellendirilmesiyle oluşur. Bilgi, yaşantılarını anlamlı hale getirmeyi amaçlayan birey tarafından aktif olarak yapılandırılır (Demirel ve Yurdakul, 2005: 41). Öğrenmenin aktif bir yapıda olması bireyi tartışan, araştıran; sosyal bir yapıda olması bireyi iletişim kurabilen, etkileşim yaratabilen; yaratıcı bir yapıda olması da bireyi daha çok düşünmeye iten ve yeni fikirler üretebilen kişiler olarak hazırlar. Yapılandırıcılık yaklaşımına göre öğrenme etkin, sosyal, yaratıcı ve işbirliğine yönelik yaşam boyu ilerleyen bir süreçtir (Öztürk ve Yanpar 2009: 60).

Yapılandırıcı öğrenme yaklaşımları eğitimde sıklıkla kullanılmıştır. Eğitim programları düzenlenirken çocukların bilişsel gelişim düzeyi dikkate alınmıştır. Öğrenenlerin hedeflere ulaşabilmelerini sağlayan uygun ortamlar yaratılmıştır. Öğrenenin sosyal çevresinin de bilişsel gelişiminde önemli bir rolü olduğu düşünülerek birey, sosyal etkileşim sürecinden faydalanır. Ayrıca öğrenen bilgiyi bireysel olarak elde eder ve bilgi yine kendisi tarafından aktif hale getirilir. Yapılandırıcı eğitim programlarının temelinde bilgi pasif değildir. Öğrenme süreçleri kişisel bağımsızlığa, iş birliğine, etkin katılıma, kişisel uygunluğa ve üreticiliğe dayanır. Bu amaçla çalışmamızda, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımları ortaya konulmaya çalışılmış ayrıca yapılandırıcılığın çağdaş sosyal bilgiler öğretim programı üzerindeki etkilerine yer verilmiştir.

2.6.2. Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımları

Yapılandırıcılık öğrenmeyi, gerçek yaşamla ilgili problem çözme ve özgün görevler üstlenme kadar, sosyal ve işbirliğine dayalı bir çaba olarak görür. Bu nedenle öğretim, ne kadar öğrenildiğinden çok öğrencilerin nasıl öğrendiği ile öğrenme ve düşünme stratejileri geliştirmeleri üzerine odaklanır. Yapılandırıcı öğretim, temel becerileri de dikkate alarak düşünme, anlama, sorgulama ve bilginin

uygulanmasını vurgulamaktadır. Bu süreçte, öğrenci, fikir ve algılarını oluştururken onları pasif olarak diğer kaynak ya da öğretmenlerden almak yerine etkin olarak kendisi yapılandırır. Bu, zihinsel etkinlikler yoluyla sağlanabileceği gibi kimi zaman da fiziksel etkinlikler yoluyla yani yaparak ve yaşayarak da sağlanabilir (Gültekin ve diğerleri, 2007: 509).

Yapılandırmacılık, bu özelliklerinin yanında farklı yaklaşımları da barındırmaktadır. Bu yaklaşımlar yapılandırmacılıkta öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini açıklamaktadır ve genellikle üç kısımda ele alınmaktadır:

1. Bilişsel Yapılandırmacılık
2. Sosyal Yapılandırmacılık
3. Radikal Yapılandırmacılık

2.6.2.1.Bilişsel Yapılandırmacılık (J. Piaget)

Piaget'e göre, çocukların kendilerine özgü bakış açıları ve bilişsel faaliyetleri vardır. Çocuklar içinde bulunduğu gelişim döneminin etkisiyle olayları açıklar. Çocuk, bilgiyi kazanmada aktif bir role sahiptir. Ayrıca farklı gelişim dönemindeki çocuklarla yetişkinlerin bilişsel algıları birbirinden farklıdır. Piaget bu farklılığı bilişsel süreçlerle açıklamaya çalışmış ve bilginin doğasıyla ilgili önemli kavramlar kullanmıştır (Senemoğlu, 2009). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını kullanmada özümleme ve düzenleme kavramları önemlidir. Özümleme, bireylerin, kendi dünyasındaki olayları anlamak için yine kendilerinde var olan şemaları kullanması iken, düzenleme duruma göre yeni şema oluşturmaktır. Bu bağlamda özümleme ve düzenleme insanların bir şeyleri öğrenebildikleri mekanizmalardır (Tay ve Dilaver, 2008: 39). Kuramdaki kavramlardan bir diğeri dengelemedir. Dengeleme, adaptasyona giden son adımdır. Bireyin özümleme ve düzenleme yoluyla çevreye uyum sağlayarak dinamik bir dengeye ulaşması süreci dengelemedir. Özümleme ve düzenleme arasında bir denge kurulduğunda anlama daha yüksek bir düzeye erişmektedir. Böylece Piaget'e göre bilişsel gelişim dengeleme ile sonuçlanır (Senemoğlu, 2009).

Piaget'in bilişsel yaklaşımının eğitimde etkili olabilmesi için öğrenenlerin öncelikle amaca ulaşmada tekrar yapmaları ve hareket şemalarını içselleştirmeleri gerekir.

Öğrenenlere yeni fikirlere ortam hazırlayan alternatif deneyimler ve yaşantılar sunularak yeni fikirlerin gelişimi sağlanmalıdır. Öğrenenlerin gelişimsel düzeyine uygun öğrenmeler gerçekleştirilmeli ve süreçte ön bilgiler dikkate alınmalıdır (Demirel ve Yurdakul,2005: 43).

2.6.2.2. Radikal Yapılandırıcılık (Glaserfeld)

Von Glaserfeld bilgiyi kavramsal yapıları inşa etmek olarak ele almaktadır. Radikal yapılandırıcılıkta var olan bilgi ve gerçek arasındaki ilişkinin uygulanabilir olduğunu ifade eder. Uygulanabilirlik basitçe, bireyin kendisi için düzenlediği bir amacı veya görevi başarmada faydalı olduğu sürece uygulanabilir olduğu düşünülen eylem, işlem, kavramsal yapı veya bir teoriyi açıklar. Gerçeklik bireyler tarafından bilinmez ancak deneyime dayalı olarak oluşturulabilir (Tezci, 2002).

Von Glaserfeld, bilginin pasif bir şekilde değil, bireyin kendisi tarafından aktive edilerek oluşturulduğunu, bu oluşturulma sürecinde bireyin çevresiyle olan sosyal etkileşiminin öğrenmede önemli rol oynadığını, bu bağlamda kavranacak bilginin bireyin zihinsel süreçleri ile ilişkili olduğunu ifadelendirmiştir (Tay ve Dilaver, 2008: 97).

Bilginin doğası, sosyal olarak paylaşılan deneyimlere, dile ve üzerinde fikir birliğine varılan anlamlara dayanır. Dolayısı ile bilgi, sosyal müzakere ve sosyal etkileşimlerde dilin kullanımıyla, yansıtmacı soyutlama ve öz düzenlemeyle oluşturulur. Öğrenenler bilgiyi zihninde aktif olarak oluştururlar. Bireyin oluşturmuş olduğu bu anlamın, dışsal gerçeklik denilen şeyle uyuşması beklenemez. Çünkü bireysel olarak deneyimlerimiz değiştiğinden doğruluğun ya da gerçekliğin tek bir doğru görüşü yoktur. Bütün bunlar gösteriyor ki; radikal yapılandırıcılık açısından dışsal bir gerçekliğin varlığı tartışılmalıdır. Dolayısı ile nesnel gerçekliğin varlığından söz edilemez. Oluşturulan bilgi de sübjektiftir. Anlam bireyler tarafından verilir. Öğrenme bireysel çabanın ürünüdür (Arslan, 2007: 54).

Bu düşünceye göre öğrenme insanların kişisel özellikleri ve çevresiyle etkileşimleri sonucunda bireyden bireye farklılıklar gösterip, geçmiş ve şimdiki kültürel özelliklerin sonucunda oluşmaktadır. Buna göre öğrencilerdeki tarih öğretimi yeni bilgileri geçmişteki tecrübe ve bilgilerine göre bir araya getirmektedir. Ancak bu

düşünceye göre tarih öğretiminde öğrencilere aynı öğrenme ortamı ve deneyimler sağlansa bile geçmiş tecrübeleri farklı olduğundan derslerdeki bilgileri farklı anlayıp yorumlayacaklardır. Bu durumu en aza indirmek ve öğrencilerde beklenen davranış değişikliklerinin sağlanması için çok zengin öğretim ortamları oluşturulmalıdır. Bu konuda tarih öğretmenlerine de büyük görev düşmektedir. Öğretmenin öğrencilere yardımcı olduğu bu öğrenme ortamında etkili uygulayıcı ve yaratıcı olması gereken öğrencilerdir. Böyle bir ortamda tarih dersini verenler sınıftaki öğrencileri oldukça iyi tanımalı ve onlara etkinlik yapma fırsatı sağlamalıdır (Demircioğlu, 2009:56).

2.6.2.3.Sosyal Yapılandırıcılık (Vygotsky)

Vygotsky'e göre öğrenme sosyal etkileşim sürecinde gerçekleşmektedir. Çocuğun bilişsel gelişimi için sosyal çevresinin önemli bir rolü vardır. Bu sosyal çevre anne, baba, öğretmen, okul, oyun arkadaşları ve diğer bireyleri kapsamaktadır. Vygotsky'e göre bireysel biliş sosyal çevrede şekillenmektedir. Üst düzey bir öğrenme için sosyal etkileşim önemli bir öğrenme yoludur (Öztürk ve Yanpar, 2009: 58).

Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı (The Zone Of Proximal Development) kavramı sosyal yapılandırıcılıkta öğrencinin bilgiyi yapılandırmasında önemli bir yer tutmaktadır. Vygotsky'nin sosyal etkileşim vurgusu yakınsal gelişim alanı ile açıklığa kavuşmaktadır. Yakınsal gelişim alanı bir çocuğun kendi başına ulaşabileceği performans düzeyi arasındaki aralık olarak değerlendirilmektedir. Yakınsal gelişim alanı öğrenmenin olduğu yer ya da alandır. İçselleştirme ise bu alandaki öğrenme işlemi tanımlar. Vygotsky için içselleştirme bir çeşit gelişim mekanizmasıdır. Bu kavramın içeriğinde kişinin edindiği bilgiyi ancak kendisinin kullanabileceği savunulmaktadır. Yakınsal gelişim alanı ön bilgilerin açığa çıkarılmasının önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmen ve akran dayanışması öğrenene yakınsal gelişim alanı içinde bilgilendirme sağlayarak zihinsel gelişime yardım etmektedir (Demirel ve Yurdakul, 2005: 45).

Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanının eğitimde etkili olarak kullanılabilmesi için öğretmenlerin ve öğrenenlerin iyi birer model olmaları gerekir. Öğretmenler, çocuklara kendi kendilerine ilerleyebilmelerinde rehber olmalıdırlar. Öğretmenler,

öğrencinin beceriyi içselleştirmesi için uygulamalar yapmalı ve uzman davranışlar sergilemelidir (Demirel ve Yurdakul, 2005: 46).

Öğrenmenin sosyal etkileşim yoluyla sağlanabileceğini savunan bu yaklaşıma göre öğrencilerin yaşadığı kültürel çevre, toplumsal yapının ilişkileri etkileme şekliyle ilgilenir. Bu yaklaşımda bilgilerin önemli olması ve toplum tarafından doğru olarak onaylanması önemlidir. Çünkü öğrenciler bu yaklaşımda doğru olarak kabul ettikleri bilgiyi alıp üzerinde tartışarak sonuca ulaşırlar. Böylece bilgi anlam kazanarak görüş birliğine varılır. Ancak bu etkileşim sırasında dil ve kültür unsuru çok önemlidir. Çünkü öğrencilerin tartışırken birbirini anlayıp belli bir sonuca ulaşması ve aynı anlamları yüklemeleri için önemlidir. Tarih dersinin amaçlarından biri olarak etkili anladığını yorumlayan ve yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi olduğuna göre derslerde kullanılan öğretim yöntemleri önemli hale gelmektedir. Bu yüzden geleneksel öğretim yöntemiyle bu bireylerin yetiştirilmesi mümkün olmadığından okullarımızda öğrencilere tarih derslerinde sosyal yapılandırıcılık yaklaşımı daha da önem kazanmaktadır (Demircioğlu, 2009:57).

Özellikle 2007'de ülkemizde uygulanmaya başlayan yeni tarih öğretim programında bu anlayışa göre işlenen tarih derslerinde öğretmen, öğretim materyalleri ve teknikleri ile sınıf yönetimi rolü değişmekte, öğretmenin öğrencilere rehber olduğu, planlamayı yaptığı bir konuma gelmektedir. Sosyal yapılandırıcılığın önemli özelliklerinden biride bilginin öğrencilerde biriktirilmesinden daha çok nasıl öğrenildiği yani öğrenmenin öğrenilmesidir (Demircioğlu, 2009:57-58).

2.7. TARİH ÖĞRETİMİNDE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM

Yapılandırıcı yaklaşımı esas alan bir eğitim programı, öğrenmenin kalıcılığını sağlayacak ve üst düzey bilişsel becerileri geliştirecek şekilde tasarlanır ve böyle bir yaklaşımın merkezinde öğrenci yer alır (Şaşan, 2002; Erdem, 2004 Akt: Ayten, 2006: 13). Eğitim programının merkezinde öğrenenin olması, öğrenme hedeflerinin sürece dayalı ve üst düzey öğrenmeye yönelik belirlenmesini, öğrenme içeriğinin öğrencilerin ilgilerine dayalı ve gerçek yaşamla bağlantılı olmasını, öğrenme-öğretme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrenenlerle birlikte planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini gerektirmektedir (Koç ve Demirel, 2004: 176).

Sosyal bilgiler, öğrencilerin etkin bir vatandaş ya da toplumun ihtiyacına göre örnek bir insan olmasını hedefler. Genel olarak ise sosyal bilgiler dersi, bireyin içinde yaşadığı toplum içinde sosyalleşmesini sağlar ve toplumsal yarar doğrultusunda kültürel farklılıkların özgürce yer aldığı ortak bir dünya için, gençlerin mantıklı karar verme becerilerini geliştirmeyi amaçlar (Turan ve Akdağ, 2009: 277). Bu amaçla sosyal bilgiler dersinin öğrenme-öğretme sürecinde yapılandırmacılık yaklaşımının gündemde olduğu görülmektedir. NCSS(National Council for the Social Studies), öğrencilerin etkili vatandaşlık için bilgiyi yapılandırarak anlamlandırılmalarının ve bilgileri değer ve becerilerle birlikte eyleme dönüştürebilmelerinin önemli olduğunu belirtmektedir (Doğanay, 2008: 86).

Yeni tarih dersi programı, öğrenci merkezli öğrenme modeline göre geliştirilmiş ve bütün etkinlikler bu açıdan ele alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin bütün öğretim etkinliklerinin merkezinde yer almaları sağlanmak istenmiştir. Bu nedenle programda, aktif öğrenme, iş birliğine dayalı öğrenme, problem çözme gibi çeşitli uygulamalara ağırlık verilmiştir. Programın ölçme-değerlendirme boyutunda ise klasik ölçme değerlendirme yöntemlerine ek olarak farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri de sunulmuştur. Bu yöntemlerle sadece öğrenme ürünü değil, sürecinin de değerlendirilmesi önemsenmiştir. Programda öğretmenin rolü de değişmiş; öğretmen bilgi aktaran konumdan, rehberlik etme konumuna geçmiştir (Ayten, 2006: 34).

İçeriğin; bilgi, beceri ve değerlerin birlikte işlendiği öğrenme alanları biçiminde verildiği söylenebilir. Öğretme-öğrenme sürecinde konular arasında bağlantı kurulabilmekte ve birden fazla sosyal bilim dalının içeriğinden faydalanabilmektedir (Safran, 2004 Akt: Ayten, 2006: 37).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2007'te yayınladığı 9. Sınıf tarih öğretim programında öğrenme -öğretme süreçleri de yer alarak, kazanımların nasıl gerçekleştirileceğine yönelik etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Etkinliklerin uygulanması konusunda ise örnek davranılmıştır. Programda verilen etkinlikler birer örnek ve öneri niteliğindedir. Öğretmenin, etkinliklerin içeriğine dikkat ederek aynen kullanabileceği gibi ekleme çıkarma da yapılabileceği belirtilmiştir. Programda yer alan etkinliklerde öğrencinin aktif olması hedeflenmiştir.

Yeni tarih öğretim programının ölçme değerlendirme boyutunda klasik ölçme değerlendirmelerin yanı sıra görüşme, gözlem, sözlü sunum, projeler, öğrenci ürün dosyası gibi konularda da ayrıca değinilmiştir.

Yeni tarih programı öğrencilere kazandırılmak istenilen beceri ve değerleri önemsemektedir. Programa göre beceri, uygun öğrenme ve öğretim ortamında bireyin hazır bulunuşluk düzeyine göre düşünsel ve davranışsal bir çabaya girmesi sonucu bir işi kolaylıkla yapar hale gelmesidir. Değer ise, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık ve işleyişinin devamını sağlamak için çoğunluk tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, ahlaki ilke ve inançlardır (Yazıcı ve Koca, 2008: 26-28).

Görüldüğü gibi, yeni tarih öğretim programı bu standartları büyük ölçüde taşımaktadır. Programda bilgi, beceri, tutum ve değerler arasında güçlü bir bağ kurulmuştur. Yapılandırmacı yaklaşımın esas alınmasıyla program, sürekli kendini yenileyen dinamik bir yapıya sahip olmuştur. Program; bilgiyi üreten, kullanan, sosyal hayatta aktif bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Sonuç olarak; yapılandırmacı yaklaşım eğitim alanındaki gelişmelere yön vermiştir. Öğrencileri öğrenme ortamında ezbercilikten ve pasiflikten kurtarıp, bağımsız düşünebilen, problem çözebilen bireyler haline getirmeyi amaçlamıştır. Böylece 2007 yılında uygulamaya konulan yeni tarih öğretim programı eski programın aksine iletişim kurabilen, kendini ifade edebilen, sorumluluk alabilen ve paylaşabilen, etkin role sahip bireyler yetiştirmeyi de hedeflemektedir.

2.7.1. Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Tarih Derslerinde Kullanılabilecek Strateji Yöntem ve Teknikler

Tarih derslerinde öğrencilere hedeflenen davranışları kazandırabilmek için yapılandırmacılık anlayışına göre uygun strateji, yöntem ve teknikleri uygulamak için öğretmenlerin etkinlikleri çok iyi planlaması ve yürütmesi gerekir. Bunun için özellikle, öğrencilere kazandırılacak davranışların ruhuna uygun olan buluş ve araştırma yoluyla öğretim stratejilerini çok iyi bilmesi ve kullanması gerekir. Bu amaçla proje hazırlama, rol çalışmaları yapma, konuşma-tartışma ortamları oluşturma gibi öğretim yaklaşımları tavsiye edilebilir. Yapılandırmacılık

yaklaşımında bilginin doğrudan birey tarafından oluşturulması ve anlamlandırılması önemli olduğundan bu anlayışa uygun yöntem ve tekniklerin uygulanması gerekmektedir. Özellikle tarih derslerinde öğrencilerin bilgileri kendilerinin oluşturmanın yanı sıra kazanması gereken özellik ve becerilerin şu yöntem ve tekniklerle sağlanabileceği konusunda görüş birliği vardır(Demircioğlu, 2009:58-59):

- 1-Soru-cevap
- 2-Problem çözme
- 3-Münazara
- 4-Tartışma
- 5-Drama
- 6-Beyin fırtınası
- 7-Grup çalışmaları
- 8-İşbirliğine dayalı öğretim

2.7.2.Yapılandırmacı Yaklaşımında Tarih Öğretmeninin Rolü

“Bir eğitim sisteminin en önemli unsuru, öğretmendir. Eğitim sisteminin başarısı, temelde sistemi işletip uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin üzerinde hizmet üretemez. Bundan dolayı bir okul, ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir denilebilir” (Kavcar, 1987:39). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 1992 yılında yayınlamış olduğu bir raporda, “bilgilendirme ile davranış” birbirlerinden ayrı kavramlar olarak belirtilmiştir. Yayımlanan bu raporda, eğitim sisteminin bilgilendirme başarılı, ancak davranış kazandırmada yetersiz olduğu itiraf edilmiştir. Bu yetersizliğin nedenleri arasında, programların öğrencilere davranış kazandıracak şekilde düzenlenmeyişi, öğretmenlerin “yöntem” eksiklikleri ve diğer faktörler belirtilmiştir (Safran, 1998).

Eğitim öğretim etkinliklerinin en önemli unsurlarından biri olan öğretmenlere, çağın ihtiyaç duyduğu etkili, üretken, problem çözebilen bireylerin yetiştirebilmesi açısından çok önemli görevler düşmektedir. Çağın ihtiyaç duyduğu bireylerin

yetiştirebilmesi için tarih öğretmenlerinin yapılandırmacılığın felsefe ve mantığını iyi bilmeleri gerekmektedir. Bundan dolayı öğretmen adaylarının eğitimlerinde dikkat edilmesi gereken önemli bir konu da öğretim elemanlarının rehberliğinde yapılandırmacı yaklaşıma dayanan farklı öğretim tekniklerinin aday öğretmenler tarafından uygulanması gerekmektedir. Öğretmenlerin yapılandırmacı öğretim etkinliklerini kullanırken dikkat etmeleri gereken hususların bazıları şunlardır (Demircioğlu, 2009:59-60):

- Yapılandırmacı yaklaşımda basit ve tek bir öğretim yaklaşımı yoktur.
- Planlama, yapılandırmacı öğretim anlayışına göre yapılmalıdır.
- Bilgi aktarılmaz, öğrenen tarafından oluşturulur.
- Derse başlamadan önce öğrencilerin derse katılımı için motivasyonu sağlanmalıdır.
- Öğretimi yapılacak konuların problem haline getirilerek öğrenmeleri öğrencilerden istenmelidir.
- Öğrencilere sunulan örnek ve etkinlikler doğrultusunda bilgiyi yapılandırmaları istenmelidir.
- Öğretmenler öğrencilerine zengin bilgi kaynakları sunmalıdır.
- Öğrencilere birey ya da grup olarak çalışabilecekleri öğrenme ödevleri vermelidir.

Littledeyke ve Huxford'a göre tarih konularının öğretmenler tarafından yapılandırmacı anlayışa göre öğretilibilmelerinin temel ilkeleri şunlardır (Akt: Demircioğlu, 2009:60):

- **Yönlendirme:** Bu basamakta öğrencilerin konuya dikkatlerinin çekilmesi gerekmektedir. Tarihsel bir nesne kullanılacaksa, nesne veya nesnelerin öğrencilerin ilgilerini meraklarını çekecek şekilde sunulmaları gerekmektedir. Örneğin nesnenin kapalı getirilmesi, sınıfa sunulmadan önce nesneye ilişkin soruların sorularak öğrencilerin motivasyonlarının sağlanması gerekir.

- **Ortaya Çıkarma ve Şekillendirme:** Bu basamakta öğrencilere, nesne ile ilgili olarak düşünceleri, hissettikleri sorulur. Nesnenin çağrıştırdıklarının yazılı veya sözlü olarak ifade etmeleri istenebilir.
- **Yeniden Yapılandırma:** Öğrencilerin görüşlerinin doğruluk derecesi veya geliştireceklerse yeni görüşlerini geliştirmeleri istenir. Böylece düşüncelerini geliştirip biraz değiştirebilirler. Bu süreçte karşılıklı etkileşim içinde olmalarının büyük faydaları olmaktadır. Yani ortaya koydukları düşüncelerin doğruluğu veya yanlışlığına sınıf huzurunda karar verildiğinden yapılandırıcılığa uygun bir etkinlik ortaya konmaktadır.
- **Yeniden İnceleme:** Bu basamakta öğrencilere yapılan çalışmayla ilgili olarak ne buldukları, neyi başardıkları ve bunların önemini anlamalarına yönelik yönlendirme yapılır.
- **Uygulama:** Bu basamakta öğrencilerden üzerinde çalışılan konu veya nesne ile ilgili gözlem, analiz ve değerlendirmelerini sunmaları istenmektedir. Bunu yapabilecek niteliklere sahip değilse bu yönde desteklenmelidirler. Bu basamakta önemli olan bir diğer husus ise öğrencilerin ne öğrendiklerinin farkında olması ve öğrendiklerini günlük yaşamla nasıl ilişkilendirebileceklerine yönlendirilmeleridir.

2.8. YENİ ANLAYIŞTA TARİH ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

Tarih öğretimi bilimsel tarihe ve tarihçiliğe bağlıdır. Okullardaki tarih öğretimi ile ilgili yaklaşımlar tarih alanındaki bilimsel bilgi ve yönelişleri izlemiştir. Bu nedenle “tarih” ve “tarihçilik” işin temeli ve esasıdır. Tarih öğretiminin amaçları, öğrencilerin bu öğretim süreci sonunda bilgi, beceri ve tutum bakımından neler kazanabileceğini gösteren unsurlardır. Bu yüzden öğretmenlere öğrencileri hangi seviyeye taşımaları gerektiğini gösteren ve öğrencilere de tarih dersleri aracılığıyla neler yapabileceklerini gösteren bir rehber durumundadır. Çağdaş tarih programları geçmişten günümüze kadar gündemdeki problemlere göre biçimlendirilmekte, kapsamı ve yöntemi çevredeki değişme ve gelişmelere göre meydana gelmektedir. Dünyadaki gelişimi özellikle II. Dünya savaşıdan sonra öğrencilere bilgi ve kültür anlatımı, demokrat ve aktif vatandaşlık, bilimsel ve eleştirel düşünme gibi

özelliklerin kazandırılabilceği şekilde düzenlenmiştir. Fakat az gelişmiş ülkelerde ve geleneksel yaklaşımın uygulandığı yerlerde bu amaçlardan çok uzak sadece bilgi ve kültür anlatımı, önemli olay ve kişilerin öne çıkarılması, siyasi tarih konularına ağırlık verilmesi derslerin kronolojik sıra esas alınarak biçimlendirilmesi şeklinde uygulanmış, çağdaş amaçların çok gerisinde kalmıştır (Kaya, 2009:73-74).

Yeni tarih anlayışı ise tarihsel becerileri geliştirme, tarih çalışması, öğrencilerin bilgileri yorumlama ve analiz etme, neden-sonuç ilişkilerini kurabilme, tarihsel değişim ve empati gibi kavramlarla biçimlenmiştir. Bunun yanı sıra tarih derslerinin içeriği geleneksel anlayıştan daha geniş kapsamlı ele alınarak günümüzü de dâhil eden dünya tarihi ve Avrupa tarihi, kültür tarihi, sosyal ve ekonomik tarih gibi konular da bu dersin konuları içerisine alınmıştır. Sonuç olarak, 1970’li yıllardan itibaren Avrupa’da bu dersin hedef, içerik ve yöntemleri daha kapsamlı ele alınmış, öğrencilere temel kavramların ve tarihçilik becerilerinin tanıtılmasına öncelik verilerek, öğrencilerde tarihsel eleştirel becerilerin geliştirilmesi için programlar bu yönde dönüşüme uğramıştır (Kaya, 2009:74-75).

Dünyadaki değişimlere bağlı olarak, tarih öğretiminden vatandaşlık eğitimi kapsamındaki beklentilerde değişmiştir. Çünkü geleneksel tarih öğretiminde “öteki” kavramı milli kimlik oluşturma ve o dönemdeki sisteme bağlı vatandaşlar yetiştirme en önemli amaçlar iken, günümüzde özellikle gelişmiş ülkelerde tarih dersleri, tarihsel bilgi ve beceriler aracılığıyla demokratik ve aktif vatandaşlık eğitimi desteklemektedir (Kaya, 2009:75).

Tarih öğretiminin amaçları ile ilgili öne sürülen bazı görüşlere aşağıda değinilmiştir:

Dilek, tarih öğretiminin amaçlarını disiplin içi ve disiplin dışı (sosyal) amaçlar olarak sınıflandırır. Birbirinden farklı olan bu iki düşünce tarih dersinin amacı ve öğretimi ile ilgili bilimsel anlaşmazlığın nedenlerini oluşturur. Tarihin amaçları ve öğretimini oluşturan unsurlarla ilgili araştırmacılar tarafından öne sürülen üç farklı görüş vardır (Kaya, 2009:78):

- Tarih öğretimi öğrencinin kişisel gelişiminde bir öge olarak kabul edilir.
- Tarih öğretimi bir sosyalleşme aracı olarak kültürel mirası aktarıcıdır.

- Tarih öğretimi vatandaşlık eğitiminde bir araç olarak kullanılır.

Safran'a göre tarih dersi sayesinde geçmiş ile ilgili bir takım bilgi ve inanışların geleneksel olarak çocuklara öğretilmesinin üç önemli nedeni vardır (Akt: Kaya, 2009:79):

1-Miras olarak tarih

2-Ahlaki eğitim için tarih

3- Günümüz dünyasının anlamak için tarih.

Paykoç'a göre tarih öğretiminin barışı sağlamada, öteki insanlara karşı saygı ve anlayışı geliştirmede uluslar arası dayanışmayı sağlamada ve belli bir ulusun üyesi olarak vatandaşlık becerileri ile değerlerinin geliştirmede önemli bir rolü vardır. Öğrenci bu amaca yönelik davranışları kazandığında ekonomik, siyasal sosyal ve benzeri yönlerden karar vermede akıl yürütebilir. İnsanların tarih boyunca yaşadığı farklılık ve benzerlikleri, tarihteki çeşitliliği anlayabilir. Düşüncelerini çeşitli yollarla iletebilir. Sosyal olayları çok yönlü olarak neden-sonuç ilişkileri içinde açıklayabilir. Değerleri insan yaşamındaki yerini ve önemini anlayabilir. Daha da önemlisi sadece bu güne göre düşünmeyi aşan bir bakış açısı geliştirebilir (Kaya, 2009:81).

Tarih öğretiminin öğretimi ile ilgili öncelikle bilinmesi gereken "İngiltere İçin Ulusal Tarih Müfredatı Çalışma Grubu" tarafından hazırlanan "Nihai Raporda" önemle üzerinde durulan amaçlar tarih eğitim ve öğretimine ilişkin çok küçük farklılıklarla adeta bir uzlaşma metni, bir anayasa olarak kabul edilmiştir(Kaya, 2009:81).

Tekeli, tarih eğitimi ile ilgili çok sayıda amacın olduğunu söyledi ise de bu amaçları üç grupta toplamıştır (Akt: Kaya, 2009:81):

1-Öğrencinin tarih bilincini sağlamak,

2-Öğrencinin çağdaş bir kimlik duygusu oluşturmaya yardımcı olmak,

3-Öğrencilerin kapasitelerini gerçekleştirmek.

Aslan ise "Neden Tarih Öğretiyoruz?" adlı çalışmasında bu alana yönelik amaçları sıralamış ve daha sonra bu amaçlar arasındaki ortak noktalardan hareketle tarih

öğretimini bireysel ve toplumsal yaşam bakımından katkılarının diğer katkılarına göre daha belirgin olarak öne çıktığı ve hissettirdiği alanlardaki etkilerini belirtmiştir(Kaya, 2009:83).

Türkiye’de çağdaş ve bilimsel yaklaşımlar bakımından yetersiz olduğu düşünülen ve uzun yıllar tartışılan tarih programları konusunda değişikliklere gidilmiştir. Burada sadece 2007 tarihinde uygulamaya konulan yeni öğretim programda “Tarih Dersinin Genel Amaçları” şu şekilde yer almıştır (MEB, 2007):

1. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti’nin siyasi, sosyal , kültürel ve ekonomik gelişmesindeki yerini kavratarak öğrencilerin laik demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olması sağlamak.
2. Geçmiş, bugün ve gelecek algısında tarih bilincini kazandırmak.
3. Türk tarihini ve Türk kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri kavratarak öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk almaları sağlamak.
4. Milli kimliğin oluşumunu, bu kimliği oluşturan unsurları ve mili kimliğin korunması gerekliliği kavratmak.
5. Geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak mili birlik ve beraberliğin önemini kavratmak.
6. Tarih boyunca kurulmuş uygarlıklar ve yaşayan milletler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak.
7. Türk milletinin dünya kültür ve uygarlığının gelişmesindeki yerini ve insanlığa hizmetlerini kavratmak.
8. Öğrencilerin kendilerini kuşatan kültür dünyaları hakkında meraklarını gidermek.
9. Tarihin sadece siyasi değil, ekonomik, sosyal ve kültürel alanları kapsadığını fark ettirerek hayatın içinden insanların da tarihin öznesi olduğu bilincini kazandırmak.

10. Tarih alanında araştırma yaparken tarih biliminin yöntem ve tekniklerini, tarih bilimine ait kavramları ve tarihçi becerilerini doğru kullanmalarını sağlamak
11. Öğrencilerin farklı dönem, mekan ve kişilere ait toplumlararası siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz ederek bu etkileşimin günümüze yansımaları hakkında çıkarımlarda bulunmalarını sağlamak.
12. Barış, hoşgörü, karşılıklı anlayış, demokrasi, insan hakları gibi temel değerlerin önemini kavratarak bunların korunması ve geliştirilmesi konusunda duyarlı olmalarını sağlamak.
13. Kendi kültür değerlerine bağlı kalarak farklı kültürlerle etkileşimde bulunabilmelerini sağlamak.
14. Kültür ve uygarlığın somut olan ya da olmayan mirası üzerinde tarih araştırmaları yaparak çalışkanlık, bilimsellik, sanatseverlik ve estetik değerleri kazandırmak.
15. Öğrencilere, tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türk dilini doğru ve etkili kullanma becerisi kazandırmak.

Yeni öğretim programında ulusal kimlikle ilgili amaçlara daha çok değinilse de yeni yaklaşımlarla ilgili çalışmalarda göze çarpar. Özellikle yeni öğretim programında “tarih alanında araştırma yaparken tarih biliminin yöntem ve tekniklerini, tarih bilimine ait kavramları ve tarihçi becerilerini doğru kullanmalarını sağlamak” (10.madde) amacına değinilmesi ve tarihsel düşünme becerileri olarak kronolojik düşünme, tarihsel kavrama, tarihsel analiz ve yorum, tarihsel sorun analizi ve karar verme, tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma üzerinde durulması çok önemlidir. Fakat genelde programda belirtilen amaçların özellik ve yeterlik açısından her zaman eleştiriye açık olduğu, programların modern ve akademik çalışmalara göre sürekli değerlendirilip geliştirilmesi gerektiği bilinmelidir (Kaya, 2009:83).

Tarih öğretiminin amaçları hususunda önemli bir diğer nokta, tarih öğretiminin uygulayıcıları olan öğretmenlerin, tarih öğretiminin amaçlarını ne derecede bilerek uyguladıklarıdır. Safran’a göre yapılan araştırmanın çıkardığı sonuç, tarih öğretmenlerinin önemli bir kısmının öğrettiklerini niçin öğrettikleri, öğrencilerin de tarih dersini niçin öğrendikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları

görülmüştür. Dolayısıyla yeni tarih öğretmen adaylarına lisans düzeyindeyken, mevcut tarih öğretmenlerine hizmetiçi eğitim programlarında, tarih dersinin amaçlarına yönelik bilgiler verilmelidir (Safran, 2006).

2.9.TARİH EĞİTİMİYLE KAZANDIRILMAK İSTENİLEN BECERİLER

Tarih dersi öğretim programıyla(2007) öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel beceriler şunlardır (MEB, 2007):

1. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma
2. Eleştirel düşünme
3. Yaratıcı düşünme
4. İletişim kurma
5. Araştırma-sorgulama
6. Sorun çözme
7. Bilgi teknolojilerini kullanma
8. Girişimcilik
9. Gözlem yapma
10. Değişim ve sürekliliği algılama
11. Mekânı algılama
12. Sosyal katılım

Tarih Dersi Öğretim Programı (2007)'nda yer alan tarihsel düşünme becerileri ise şunlardır (MEB, 2007):

1. Kronolojik düşünme
2. Tarihsel kavrama
3. Tarihsel analiz ve yorum
4. Tarihsel sorun analizi ve karar verme
5. Tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma

1-Kronolojik düşünme: Kronolojik düşünme becerisini geliştirirken öğrenciler;

- a) Geçmiş, bugün ve gelecek arasında ayırım yapar,
- b) Bir tarihsel metindeki zaman akışını belirler,
- c) Belirli bir zaman akışına göre tarihsel bir metin oluşturur,
- d) Takvim zamanını günler, haftalar, aylar, yıllar, yüzyıllar, binyıllar olarak ölçer. Takvim çeşitleri ve bunlara ait temel kavramlar üzerinden hesaplamalar ve diğer takvim sistemlerine dönüştürür,
- e) Tarih şeritlerinde sunulan bilgileri yorumlar,
- f) Tarihsel süreklilik ve değişimi açıklamak amacıyla tarihsel akış şeması oluşturur,
- g) Tarihi, dönemlere ayırmaya yönelik yaklaşımları karşılaştırır, farklı yaklaşımlar önerir.

2- Tarihsel kavrama

- a) Tarihsel belge veya metnin yazarını ve kaynağını belirtir,
- b) Bir tarihsel metnin gerçek anlamını kavrar,
- c) Bir tarihsel metinde yazarın cevaplamaya çalıştığı temel soruları belirler,
- d) Tarihsel olgu ve görüşleri ayırt eder,
- e) Tarihsel metinleri hayal gücünü kullanarak okuyabilir,
- f) Farklı tarihsel yaklaşımları değerlendirir,
- g) Tarihsel olayların meydana geldiği coğrafi alanlar hakkında bilgi edinirken, geliştirirken tarihsel haritalardaki bilgiyi kullanır,
- h) Grafiklerde tablolar, şemalarda ve diyagramlarda sunulan metne yardımcı veriler üzerinde çalışırken görsel ve sayısal verileri kullanır,
- i) Görsel ve edebi ürünler ile müzik eserlerini kullanır.

3- Tarihsel analiz ve yorum

- a) Benzerlik ve farklılıkları belirleyerek, farklı düşünce, değer, tarihi şahsiyet, davranış ve kurumları karşılaştırır,
- b) Geçmişte yaşamış insanların farklı güdülerini, inançlarını, çıkarlarını, umutlarını ve korkularını belirterek bu insanların farklı bakış açılarını göz önünde bulundurur,
- c) Neden sonuç ilişkilerinin farklı boyutlarını göz önüne alarak bu ilişkiyi analiz eder,
- d) Mekân ve zaman sınırlarını aşan uzun vadeli büyük çaptaki gelişmeleri ve devam edegelen sorunları ortaya koymak amacıyla çağlar ve bölgeler arasında karşılaştırmalar yapar.
- e) Tarihsel kanıtlara ve bilgilere dayanan hipotezlerle desteklenmeden öne sürülen görüşleri ayırt edebilir,
- f) Birbirleriyle ihtilafli tarihsel metinleri karşılaştırabilir,
- g) Tarihte kaçınılmazlığın olduğuna ilişkin iddiaları şüphe ile karşılar,
- h) Tarihe ait yorumların , yeni bilgiler oluştuğça, yeni yorumlar yapıldıkça değişebileceğini anlar,
- i) Tarihçiler arasında yorum farkının olabileceğini anlar,
- j) Geçmişte alınan kararların sağladığı fırsatları, yol açtığı sınırlılıklarında göz önünde bulundurarak geçmişin etkileri hakkında hipotezler üretebilir.

4-Tarihsel sorun analizi ve karar verme

- a) Geçmişteki konu ve sorunları tanımlar, konu ve sorunla ilgili insanların çıkarlarını, değer ve bakış açılarını analiz eder.
- b) Güncel sorunların ortaya çıkmasına yol açan diğer durumlara ve mevcut faktörlere ilişkin kanıtları düzenler.
- c) Güncel bir sorunun tarihsel arka planını belirler,
- d) Alternatif tarihsel oluş süreçlerini değerlendirir,

- e) Bir tarihsel sorunu çözmeye yönelik hareket planı hazırlar,
- f) Tarihsel bir kararın uygulanmasını değerlendirir.

5-Tarihsel sorguya dayalı araştırma

- a) Tarihsel dokümanlar, antlılar, fotoğraflar, mektuplar, sanat eseri ve mimari eserlerden hareketle sorular sorar,
- b) Tarihi mekânlar, tarihi fotoğraflar, gazeteler, günlükler dergiler, tanık anlatıları, nüfus sayım sonuçları, vergi kayıtları gibi değişik kaynaklardan tarihsel veri elde eder,
- c) Kayıtlardaki boşlukları belirleyip zaman ve mekana ait bilgi ve bakış açılarını düzenleyerek sağlam bir tarih yorumu yapar,
- d) Yüzeysel görüşler yerine sağlam bir muhakemeye dayalı iddialar ortaya koyarken yorumlarını tarihsel kanıtlarla destekler (MEB, 2009)

2.10. TARİH DERSLERİNİN İÇERİĞİ

Liseler dört yıla çıkarıldıktan sonra tarih ders programları yeniden hazırlanmıştır. Lise tarih programlarında yerel tarihe doğrudan hiç değinilmemiş olup, mahalli tarih ancak savaş, barış gibi ulusal tarihin konularına sahne olan yerlerde tarih programlarına girmiştir. Örneğin Ankara Savaşı'ndan dolayı Ankara'ya değinilmektedir. Lise 9 programının %90'ını ulusal tarih programı oluşturmaktadır. Yeni tarih programı Türk mili tarihi konularından oluşmuştur. Türk tarihinin diğer toplum ve devletlerle ilişkileri durumunda uluslar arası tarihe değinilmiştir. Yeni hazırlanan tarih programı yine eski geleneğe uygun şekilde siyasi-askeri tarih ağırlıklı olarak hazırlanmıştır (Demirel ve Turan, 2009: 103-104).

Tablo 1: Tarih 9 dersi üniteleri ve ayrılan saatler.

Ünite	Ders Saati
Tarih Bilimi	14
Uygarlığın Doğuşu ve İlk Uygarlıklar	10
İlk Türk Devletleri	12
İslam Tarihi ve Uygarlığı(13.yy'a kadar)	10
Türk-İslam Devletleri(10-13.yüzyıllar)	12
Türkiye Tarihi	14

Geleneksel tarih yaklaşımı ve öğretiminde beceriden çok bilgi ve tutum kazandırmaya ağırlık verilmektedir. Öğrencilere kazandırılmak istenen bilgiler, uluslar arası tarihten daha çok ulusal tarih, sosyal ve ekonomik tarihten de daha çok siyasi ve askeri tarihe ağırlık verilmektedir. Kazandırılmak istenilen tutum ise demokratik vatandaşlıktan daha çok ideal vatandaş yetiştirme ağırlıklıdır. Bu nedenlerden dolayı geleneksel anlayışla hazırlanan tarih programları öğrencileri amaçlanan bilgi, beceri ve tutum seviyesine hem ulaştıramamakta hem de tutum açısından yanlış yönlendirmelere de neden olabilmektedir. Çünkü bu çeşit programlar yabancı düşmanlığını tetiklememekte, itaat kültürünün gelişmesine katkı sağlamaktadır. Demokratik ülkelerde ise geleneksel tarih programlarından vazgeçilmiş, vatanseverlik duygularının yanı sıra demokratik tutum ve davranışların da öğrencilerde gelişmesini sağlamak yönünde tarih programları oluşturulmuştur. Gelişmiş demokratik ülkelerde insan merkezli yaklaşım ön plandadır. Tarih programlarına yerleştirilen halktan veya önemli kişilerin yer aldığı resimlerle bu anlayış tarih derslerinde uygulanmaktadır. Türkiye'deki tarih programlarında ise bu konuya daha az yer verilmiştir. Örneğin kadınların yaşamları ile ilgili küçük örnekler dışında toplumun farklı kesimlerinin(askerler, işçiler, köylüler vb.) değişik dönemlerdeki yaşamlarına, sorunlarına yeterli ölçüde değinilmemiştir (Demirel ve Turan, 2009: 109-110).

Türkiye'deki tarih programlarına amaçlar ve içerik açısından bakıldığında hazırlanan yeni lise tarih programlarının eski programlarının devamı şeklinde olduğu, vatanseverlik duygularının gelişimine hizmet ettiği, demokratik kültürün gelişmesine katkı sağlamaktan uzak olduğu görülmektedir. Hâlbuki örgün eğitimde ulusal tarihe uluslar arası tarih konuları, siyasi tarihle de sosyal tarih konularının katılarak

öğretimi, yeni nesilde insan merkezli demokratik yaklaşımın gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bazı Avrupa ülkelerinde(İngiltere, Avustralya, İrlanda vb.) ve Amerika Birleşik Devletlerinde ulusal tarihle uluslar arası tarih eşit oranda yer almakta, sosyal-ekonomik tarih konuları, siyasi-askeri konulara göre daha çok yer almaktadır. Türk tarih programında ise ulusal tarih çok ağırlıkta olup, sosyal-ekonomik tarih konuları siyasi-askeri tarih konularının tamamen gölgesinde kaldığından Türkiye lise tarih programı öğrencilerde demokratik davranışları geliştirebilecek yapıdan uzaktır (Demirel ve Turan, 2009:110).

Hâlbuki modern dünyada tarih programları, öğrencilere bilimsel ve analitik düşünme becerileri kazandırmayı amaçlamanın yanı sıra hedeflediği bir diğer temel nitelik demokratik bilinçtir. Gelişmiş 3. Dünya ülkelerinde tarih dersleri bu amaçlardan eksik olarak sadece kültürün aktarımı için kullanılmaktadır. Diğer ifade ile, gelişmemiş ülke öğrencileri sahip olunması gereken problem çözme, eleştirel ve analitik düşünme gibi temel nitelikleri kazanamamaktadır (Demircioğlu, 2007: 30).

2.11. TARİH DERSLERİNDE MÜZE ve ÖREN YERLERİNİN KULLANIMI

Yeni hazırlanan 9. Sınıf tarih öğretim programının “programın uygulanması ile ilgili açıklamalar” kısmında inceleme gezilerine önem verilmesi, müzelere ve tarihi mekânlara geziler düzenlenmesi gerektiği bildirilmektedir(MEB, 2007:6). Tarih öğretim programı, müzeleri ve tarihi mekanları kullanarak, öğrencilerde tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma becerisini geliştirmenin önemini vurgulamaktadır(MEB, 2008:13). Müze ve ören yerlerinin eğitim açısından kullanımının önemi ve yararları hususunda hemen herkes aynı fikirdedir(Işık,2008:290). Ancak bu hususta asıl önemli olan, genç tarih öğretmenlerinin, müzelerin ve ören yerlerinin öğrencilerin yenilikçi fikirlerini, üreticiliğini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak şekilde kullanmalarıdır (Gartenhaus, 2000: 43-53).

Son 30 yıldır üniversiteye geçiş sınavlarının uygulamaları, ortaöğretimde, eğitimin niteliğinin ve kalitesinin düşmesinin nedenlerinden biri olmuştur. Bu süreçte, müze ve tarihi mekânlara gereken önem verilmemiştir. Yeni ilköğretim ve ortaöğretim programlarında müzelere ve tarihi mekânlara artık yeniden gereken önemin

verilmesiyle 1930'lu yıllardaki parlak dönemin yeniden yaşanacak olması her açıdan memnuniyet verici bir durumdur (Ata, 2009:116).

Müze ziyaretleriyle, öğrencilerde önemli davranış değişikliklerinin oluşturulması mümkün görünmektedir. Müze ziyaretiyle öğrencilerde oluşabilecek davranış değişikliklerinin bazıları şu şekilde sıralanabilir (Demircioğlu, 2007: 95-96):

- Empatik bir bakış açısı geliştirebilme ve hoşgörülü olabilme,
- Grup halinde çalışabilme,
- Problem çözebilme ve analitik düşünebilme,
- Sağlıklı gözlem yapabilme,
- Geçmişle günümüz arasında bağ kurabilme,
- Müzelerin anlamını ve önemini kavrayabilme,
- Tarihsel çevreyi koruyabilme alışkanlığı kazanabilme,
- Değişimin nasıl meydana geldiğini görebilme,
- Üst düzey düşünme becerilerini geliştirebilme,
- Tarihle ilgili kavramları öğrenebilme,
- Yaratıcılığı geliştirme,
- Kanıtları değerlendirebilmedir.

2.12. TARİH ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME

Öğretim programı çocuklarda ve gençlerde istenen davranış değişikliğini meydana getirmek üzere hazırlanan ve devamlı olarak geliştirilen bir araçtır (Varış,1988). Öğretim programı kazanım(hedef), içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğelerinden oluşmaktadır (Demirel, 2004).

Kazanım; öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlar olarak nitelendirilmektedir(Ata, 2006). İçerik; kazanımları gerçekleştirmek için kullanılacak konular bütünü olarak ifade edilmektedir(Demirel,2004). Öğrenme-öğretme süreci;

kazanımlara ulaşmak için hangi öğrenme-öğretme yaklaşımları, strateji, yöntem ve teknikleri ile hangi öğretim araç ve gereçlerinin kullanılacağını açıklamaktadır. Öğretim programının son ögesi olan değerlendirme ise kazanımların ayrı ayrı test edilip istendik davranışların ne ölçüde kazandırıldığını, diğer bir ifade ile yapılan öğretimin kalite kontrolünün ortaya konulmasını içermektedir (Demirel,2004).

Günümüz şartlarının oldukça hızlı ve büyük şekilde oluşan bilimsel ve teknolojik gelişmeleri, toplumun bireylerden beklentilerini de değiştirmiştir. Dolayısıyla öğretim programları aracılığıyla temel bilgi ve becerilerin yanı sıra eleştirel düşünme, yorum yapma, problem çözme, bağımsız çalışma, araştırma yapma, empati kurma, yaratıcı düşünme, öz yönetim, analitik düşünme vb. bilgi, beceri, tutum ve yeteneklerin öğrencilere kazandırılması kaçınılmaz gereklilik olmuştur. Bu bağlamda öğretim programlarının kendisinden beklenen bilgi ve becerilerin kazanılıp kazanılmadığının belirlenmesi, hangi oranda kazanıldığının belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Öğretim programı içerisinde bu görevi geleneksel ve alternatif yaklaşımlar aracılığıyla ölçme ve değerlendirme yerine getirmektedir (MEB, 2007).

Ülkemizdeki ve dünyadaki öğretim programındaki değişimler ölçme ve değerlendirmede de değişimlere sebep olmuştur. Geleneksel ölçme ve değerlendirmeye bakıldığında, yazılı, sözlü, kısa cevaplı, çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmeli sınavların ağırlıkta olduğu, bu sınavlar sonucunda da nota dayalı değerlendirme yapıldığı görülür. Halbuki yeni program anlayışı sürece dayalı değerlendirmeyi, bir başka ifadeyle öğrenenin aktif katılımıyla bir şeyleri üretmesi çabası amaçlanmaktadır. Bu oluşturma anlayışına göre geleneksel değerlendirme araçları yanında sürece yönelik değerlendirmeyi sağlayan araçlar kullanılır. Bu araçlar, performans değerlendirme, portfolyo değerlendirme, gözlem, görüşme vb.dır. Geleneksel değerlendirme ile alternatif değerlendirme karşılaştırıldığında şu farklılık söylenebilir (Anderson, 1998: Akt. Yelken, 2010): “Değerlendirme, öğrencinin çalışılan konu hakkında neleri hatırlayabildiğini ölçmekten çok öğrencide meydana gelen olumlu ve etkin gelişmeleri ortaya çıkarabilmektedir” (Tyanjala,1998: Akt. Yelken, 2010).

Eğitim öğretimdeki yeni gelişmeler, ölçme ve değerlendirmenin artık ürün odaklı olmaktan daha çok süreç odaklı olması gerektiği yönündedir. Tarih programı dikkate

alındığında, 9. Sınıf tarih programı ve diğer yenilenen programlarda alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmiş olsa da bugün halen çoğunlukla geleneksel ölçme araçlarının kullanıldığı ve bunların bilişsel alana dair yeterlilikleri ölçtüğü bilinmektedir (Çolak, 2008: Akt. Kaymakçı ve Çolak, 2010).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeline, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarih öğretmenlerinin tarih dersi yeni öğretim programı hakkındaki görüşlerini değerlendirmeye yönelik tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu, varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar,1994:77).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini, Aksaray İlinde yer alan ortaöğretim kurumlarında görev yapan tarih öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Aksaray ilinde bulunan 95 tarih öğretmeninden araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 53 tarih öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişkenler	Alt Kategoriler	N	%	Toplam (N)
1. Cinsiyet	1. Kız	15	28,3	53
	2. Erkek	38	71,7	
2. Yaş	1. 20-40 yaş	41	77,4	53
	2.41 ve üzeri	12	22,6	
3. Mesleki kıdem	1. 1-9 yıl	31	5,85	53
	2. 15 ve daha fazla	22	41,5	
4. Eğitim durumu	1. Lisans	42	79,2	53
	2. Yüksek lisans	11	20,8	
5. Haftalık ders saati	1. 2-8 saat	11	20,8	53
	2.9-16 saat	9	17,0	
	3. 17-24 saat	24	45,3	
	4. 25 ve üzeri	9	17,0	
6.Ortalama öğrenci sayısı	1.30 ve altı	31	58,5	53
	2.31 ve üzeri	22	41,5	
7. İngilizce seviye	1. Hiç bilmiyor	9	17,0	53
	2.Başlangıç	30	56,6	
	3.Orta ve üzeri	14	26,4	

Araştırmaya %28,3'ü bayan (15) ve %71,7'si erkek (38) olmak üzere toplam 53 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların %77,4'ü (41) 20-40 yaş arasında iken, %22,6'sı (12) 41 yaş ve üzerindedir. Bu kişilerin 58,5'i (31) 1-9 yıllık mesleki kıdeme sahipken, %41,5'i (22) 15 yıldan fazla mesleki kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılan kişilerden %79,2'si (42) lisans düzeyinde eğitim almışken, 20,8'i (11) yüksek lisans düzeyinde eğitim almışlardır. Katılımcıların %20,8'inin (11) haftada 2-8 saat dersi bulunurken, %17'sinin (9) 9-16 saat dersi bulunmakta, %45,3'nün (24) 17-24 saat dersi ve son olarak %17 kişinin (9) haftada 25 saat ve üzerinde dersi bulunmaktadır. Katılımcılardan %58,5'inin (31) sınıflarında 30 ve altında sınıf mevcudu varken, %41,5'nin (22) sınıflarında 31 ve üzerinde sınıf mevcudu bulunmaktadır. Araştırmaya katılan kişilerden %17'si (9) hiç İngilizce bilmiyorken, %56,6'sı (30) başlangıç düzeyinde İngilizce bilgisine sahip, %26,4'ü ise (14) orta ve üzerinde İngilizce bilgisine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada, veri toplama tekniği olarak beşli likert tipi derecelmeli anket kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerinin istatistiksel analizi için gerekli verileri toplamak amacıyla kullanılan anket, Yrd. Doç. Dr. Ali Demirci'den izin alınarak tarih dersi için uyarlanmıştır. Anket bu araştırmadan bir yıl önce uygulanmaya konulan yeni coğrafya öğretim programının değerlendirilmesi için kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlere ilişkin kişisel bilgiler, ikinci bölümde öğretmenlerin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri yer almıştır. Ankette yer alan öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik likert tipi dereceleme ölçeğindeki her bir ifade için 1) kesinlikle katılmıyorum, 2) katılmıyorum, 3) fikrim yok, 4) katılıyorum, 5) tamamen katılıyorum seçenekleri sunulmuş ve araştırmaya katılan öğretmenlerden kendileri için en uygun gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracının oluşturulması için öncelikle yerli ve yabancı literatür detaylı şekilde taranarak bir madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra, araştırma kapsamına girmeyen bazı öğretmenler ile görüşmeler yapılarak araştırmanın veri toplama aracı için ön bilgiler toplanmaya çalışılmıştır. Uzman görüşlerinden de yararlanarak 37 maddelik anketin uygulanmasına karar verilmiştir.

Ayrıca katılımcılara yöneltilmek üzere yine uzman görüşünden yararlanarak 5 adet açık uçlu sorunun da uyarlanarak kullanılmasına karar verildi. Hazırlanan anket maddeleri uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak uygulama anketi şekline getirilmiştir.

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada, verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri, araştırmanın bağımlı değişkenini, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem, haftalık ders saati, sınıf mevcudu, diploma derecesi, İngilizce dil seviyesi ve hizmet içi eğitime katılma durumu değişkenleri de araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmuştur.

Araştırmanın birinci alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki değerlendirmelerinin analizinde, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılarak yorumlar yapılmıştır. Ayrıca birinci alt problemde, araştırmanın veri toplama aracında kullanılan her bir ifade için ortalama değerler hesaplanmış ve bu ortalama (\bar{X}) değerlere dayalı yorumlara da yer verilmiştir.

Tablo3: Ölçeğin seçenek aralıkları aşağıdaki gibi düzenlenmiştir

Ağırlık	Seçenek	Sınırları
1	Hiç Katılmıyorum	1,00-1,80
2	Katılmıyorum	1,81-2,60
3	Fikrim Yok	2,61-3,40
4	Katılıyorum	3,41-4,20
5	Tamamen Katılıyorum	4,21-5,00

Araştırmanın ikinci alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu alt problemin analizinde, araştırmanın veri toplama aracında yer alan her bir boyuta ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlerin cinsiyetlerine göre farklılığı belirlemek için t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarının yorumlanmasında aritmetik ortalamalar kullanılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği t-testi yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği t-testi yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin haftalık ders saatlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu alt problemin analizinde, araştırmanın veri toplama aracında yer alan her bir boyuta ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlerin haftalık ders saatlerine göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarının yorumlanmasında aritmetik ortalamalar kullanılmıştır.

Araştırmanın altıncı alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin ders verdiği sınıflardaki öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği t-testi yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın yedinci alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği t-testi yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın sekizinci alt probleminde, tarih öğretmenlerinin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin, öğretmenlerin İngilizce seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu alt problemin analizinde, araştırmanın veri toplama aracında yer alan her bir boyuta ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlerin İngilizce seviyesine göre farklılığı için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarının yorumlanmasında aritmetik ortalamalar kullanılmıştır.

Verilerin istatistiksel analizinde ve yorumlarda, $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın birinci alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşleri analiz edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin öğretmen görüşlerinin analizi Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Birinci Alt Probleme İlişkin Öğretmen Görüşleri

Anket Maddeleri	Cevap Seçenekleri										\bar{X}
	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
C1. Program, kazanımları, etkinlik örnekleri ve diğer tüm özellikleri ile topyekün olarak Türkiye’deki tarih öğretimi için yeterlidir.	1	1,9	8	15,1	-	-	43	81,1	1	1,9	3,66
C2. Program, Türkiye’nin yerel, bölgesel ve küresel ihtiyaçlarına cevap verecek niteliktedir.	-	-	8	15,1	2	3,8	43	81,1	-	-	3,66
C3. Program, Türkiye’ye özgü olarak hazırlanmış yerel bir programdır.	-	-	8	15,1	5	9,4	38	71,7	2	3,8	3,64
C4. Program, tarih eğitiminde geçmişte program merkezli olarak yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması için atılan önemli ve faydalı bir adımdır.	-	-	2	3,8	-	-	42	79,2	9	17,0	4,09
C5. Program, tarihin Türkiye okullarında daha etkin bir bilim dalı olması ve tarih öğretiminde uluslararası standartları yakalama yolunda atılmış önemli bir adımdır.	1	1,9	10	18,9	6	11,3	31	58,5	5	9,4	3,55
C6. Kazanımlara göre programın içerdiği konuları tarih dersleri açısından yeterli buluyorum.	-	-	18	34,0	2	3,8	31	58,5	2	3,8	3,32
C7. Kazanımların tam olarak işlenebilmesi için programda derslere ayrılan sürelerin yeterli olduğunu düşünüyorum.	26	49,1	22	41,5	-	-	4	7,5	1	1,9	1,72
C8. Bütünüyle yeni bir öğretim programı hazırlanmalıdır.	3	5,7	34	64,2	2	3,8	8	15,1	6	11,3	2,62
C9. Program eksik yönleri giderilmesi için gözden geçirilmeli, gerekli yerlerde değişiklikler yapılmalıdır.	1	1,9	5	9,4	2	3,8	34	64,2	11	20,8	3,92

C10. Program 4-5 yıl gibi aralıklarla yeniden güncellenmeli ve gelişmelere ayak uydurmalıdır.	2	3,8	9	17,0	3	5,7	23	43,4	16	30,2	3,79
C11. Öğretim programının sık sık topyekün değiştirilmesi doğru değildir .	20	37,7	25	47,2	1	1,9	4	7,5	3	5,7	1,96
C12. Sadece program değişikliğinin tarih öğretimindeki problemlerin çözümünde tek başına yeterli olacağını düşünmüyorum .	20	37,7	20	37,7	-	-	11	20,9	2	3,8	2,15
C13. Yeni programın genel mantığını ve bu mantıkla tarih öğretiminde yapılmak istenilen değişiklikleri anladığımı düşünüyorum.	-	-	2	3,8	-	-	40	75,5	11	20,8	4,13
C14. Yeni program öğretmenlerin kolaylıkla anlayabileceği ve takip edebileceği şekilde hazırlanmıştır.	-	-	7	13,2	1	1,9	35	66,0	10	18,9	3,90
C15. Programın özünü oluşturan kazanımları anlaşılır buluyorum.	-	-	4	7,5	1	1,9	43	81,1	5	9,4	3,92
D1. Yeni öğretim programı sınıflardaki tarih öğretimini yöntem ve şekil olarak büyük ölçüde değiştirmiştir.	1	1,9	11	20,8	1	1,9	29	54,7	11	20,8	3,72
D2. Yeni öğretim programı öğrencilerin tarih dersine karşı bakış açılarını, ilgi ve sevgilerini olumlu yönde etkilemiştir.	-	-	11	20,8	2	3,8	34	64,2	6	11,3	3,66
D3. Yeni programın kazanım merkezli olarak hazırlanmasını olumlu buluyorum.	1	1,9	1	1,9	1	1,9	40	75,5	10	18,9	4,07
D4. Eski program şimdikine göre pek çok açıdan daha iyiydi.	21	39,6	28	52,8	1	1,9	-	-	3	5,7	1,79
E1. Yeni programı, programda belirtildiği şekli ile tamamen uyguladığımı düşünüyorum.	2	3,8	20	37,7	3	5,7	27	50,9	1	1,9	3,09
E2. Anlamadığım kazanımlar için yer yer eski öğretim programından yararlanıyorum.	1	1,9	9	17,0	2	3,8	39	73,6	2	3,8	3,60
E3. Programda önerildiği üzere derslerde yeterli nicelik ve nitelikte etkinliğe yer veriyorum.	-	-	9	17,0	3	5,7	40	75,5	1	1,9	3,62
E4. Programda belirtildiği sayı ve çeşitte ölçme ve değerlendirme yapıyorum.	-	-	9	17,0	1	1,9	34	64,2	9	17,0	3,81
E5. Programın öngördüğü seviye ve içerikle tarih derslerini belirtilen sürede tamamlayabiliyorum.	6	11,3	30	56,6	-	-	13	24,5	4	7,5	2,60
E6. Programın uygulanmasında tamamen MEB tarafından basılan kitaba bağlı kalıyorum.	3	5,7	34	64,2	-	-	13	24,5	3	5,7	3,34
E7. Mevcut fiziki şartlardaki yetersizliklerin (bilgisayar, projektör, internet, vb. araç-gereçler) yeni programın öngördüğü öğretim yöntemleri ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde engel teşkil ettiğini düşünüyorum.	1	1,9	7	13,2	-	-	23	43,4	22	41,5	4,09
F1. Kitaplar yeni öğretim programını derslerimizde tam olarak uygulayabilmek için yeterlidir.	1	1,9	19	35,8	1	1,9	30	56,6	1	1,9	3,98

F2. Programın uygulanmasında yardım alabileceğim, MEB veya özel yayın evleri tarafından basılmış yardımcı kitap ve diğer dokümanların yeterli olduğunu düşünmüyorum.	12	22,6	19	35,8	1	1,9	19	35,8	2	3,8	2,62
F3. Kitaplar anlatım ve konuları işleyiş tarzı olarak yeterli değildir.	12	22,6	19	35,8	1	1,9	27	50,9	6	11,3	3,30
F4. Kitaplar etkinliklerin sayısı, konusu ve seviyesi açısından yeterli değildir.	-	-	17	32,1	2	3,8	29	54,7	5	9,4	3,41
F5. Kitaplar öğretmenlere yeni bilgileri bulma, yeni kaynakları araştırma konusunda yeterli bilgi vermemektedir.	-	-	15	28,3	1	1,9	33	62,3	4	7,5	3,49
F6. Kitaplar görsel olarak çekici ve doğurucu değildir.	2	3,8	6	11,3	1	1,9	37	69,8	7	13,2	3,77
F7. Kitapların kâğıt ve baskı kalitesinin düşük olması tarih derslerinde bu kitaplardan beklenen hedeflere ulaşılmasını olumsuz etkilemektedir.	11	20,8	30	56,6	1	1,9	8	15,1	3	5,7	2,83
F8. Kitaplar öğretmen kitabı, etkinlikler, testler vb. şeklinde daha çeşitli kitap ve öğretim materyalleri ile desteklenmelidir.	-	-	6	11,3	1	1,9	26	49,1	20	37,7	4,13
F9. Farklı yayınevleri tarafından basılmış, farklı yazarlar tarafından kaleme alınmış alternatif kitapların olmasını ve bunlar arasından kitap seçiminin öğretmenlere bırakılmasının gerektiğini düşünüyorum.	5	9,4	12	22,6	-	-	20	37,7	16	30,2	3,57
G1. Programın anlaşılması ve uygulanması açısından kendimi ilgili, bilgi ve beceri açısından yeterli görüyorum.	-	-	7	13,2	2	3,8	36	67,9	8	15,1	3,85
G2. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni öğretim programı ve yeni öğretim teknikleri açısından yeterli meslek için eğitim kurslarının düzenlendiğini düşünmüyorum.	10	18,9	30	56,6	-	-	13	24,5	-	-	2,30
G3. İnternet, bilgisayar, proje tabanlı öğretim, harita kullanımı, gezi-gözlemler vb. gibi konuları öğretmenlerin derslerinde yararlanabilmeleri için somut projeler yapılmalı, kurs ve seminerler düzenlenmeli.	1	1,9	2	3,8	-	-	25	47,2	25	47,2	4,34

C1. “Program, kazanımları, etkinlik örnekleri ve diğer tüm özellikleri ile topyekün olarak Türkiye’deki tarih öğretimi için yeterlidir.” ifadesine katılımcıların %81,1 gibi büyük bir oranı “katılıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Katılımcıların sadece %1,9 u “hiç katılmıyorum” ve % 15,1’i “katılmıyorum” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama $\bar{X}=3,66$ (katılıyorum) düzeyinde

gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların program ve etkinlik örneklerini tüm özellikleri çerçevesinde yeterli bulduğu şeklinde yorumlanabilir.

C2. “Program, Türkiye’nin yerel, bölgesel ve küresel ihtiyaçlarına cevap verecek niteliktedir.” ifadesine ilişkin görüşlerin analizi incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %81,1’lik bir oranı ‘katılıyorum’ gibi olumlu görüş bildirirken, Bu maddeye katılımcıların %15,1’lik gibi küçük bir kısmı “katılmıyorum” şeklinde olumsuz bir görüş bildirmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama $\bar{X}=3,66$ (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, Türkiye’nin yerel, bölgesel ve küresel ihtiyaçlarına yeterli oranda cevap verebileceği şeklinde yorumlanabilir.

C3. “Program, Türkiye’ye özgü olarak hazırlanmış yerel bir programdır.” ifadesine ilişkin görüşler analiz edildiğinde, katılımcıların %71,7’si ‘katılıyorum’ ifadesini seçerek olumlu görüş bildirirken, %15,1’lik bölüm ise ‘katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirmiştir. Bu maddeye ilişkin olarak ‘Fikrim yok’ seçeneğini tercih edenlerin oranı ise %9,4 olarak belirlenmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,64 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, yerel ve Türkiye’ye özgü olduğu şeklinde yorumlanabilir.

C4. “Program, tarih eğitiminde geçmişte program merkezli olarak yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması için atılan önemli ve faydalı bir adımdır.” ifadesine ilişkin görüşlerin analizleri incelendiğinde %79,2’lik kısmın ‘katılıyorum’ diyerek olumlu ifade kullandıkları, %17,0’lik kısmın da ‘tamamen katılıyorum’ dediği görülmektedir. Buna göre ilgili maddeye ilişkin olarak çoğunluğun olumlu fikre sahip oldukları görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,09 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, eski programda var olan program merkezli eğitime ilişkin sorunlara cevap verebileceği ve belli oranda çözümler getirebileceği şeklinde yorumlanabilir.

C5. “Program, tarihin Türkiye okullarında daha etkin bir bilim dalı olması ve tarih öğretiminde uluslararası standartları yakalama yolunda atılmış önemli bir adımdır.” ifadesine ilişkin analizler incelendiğinde %58,5’lik bölümün ‘katılıyorum’ dediği, %9,4’lük bölümde yer alan katılımcıların ‘tamamen katılıyorum’ dediği ve sadece

%18,9'luk bölümde yer alan katılımcıların bu konuya ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak 'fikrim yok' diyenler ise %11,3'lük bir kısmı oluşturmaktadır. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,56 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, Türkiye'de tarih öğretimi adına uluslar arası standartları yakalamak açısından önemli bir adım olduğu şeklinde yorumlanabilir.

C6. "Kazanımlara göre programın içerdiği konuları tarih dersleri açısından yeterli buluyorum"a ilişkin analizler incelendiğinde %58,5'lik bölümün 'katılıyorum' diyerek olumlu görüş ifade ettiği, %34,0'lük bölümün ise 'katılmıyorum' diyerek olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu konuya ilişkin olarak 'Fikrim yok' diyenler ise katılımcıların %3,8'ini oluşturmaktadır. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,32 (fikrim yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programda tarih derslerinin içerik açısından yeterliliği boyutunda kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

C7. "Kazanımların tam olarak işlenebilmesi için programda derslere ayrılan sürelerin yeterli olduğunu düşünüyorum." ifadesine ilişkin analizlere bakıldığında %91,6'lık bölümde yer alan katılımcıların 'katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' diyerek olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir.%9,4'lük kısımda bulunanlar ise 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' diyerek olumlu görüşe sahip bulunmaktadırlar. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 1,72 (kesinlikle katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programda , derslere ayrılan sürelerin yetersiz olduğunu düşündükleri, şeklinde yorumlanabilir.

C8. "Bütünüyle yeni bir öğretim programı hazırlanmalıdır." ifadesine ilişkin analizler incelendiğinde %64,2'lik kısmın 'katılmıyorum' diyerek olumsuz görüş bildirirken, %26,4'lük kısımdakilerin 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' diyerek olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 2,62 (fikrim yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların bütünüyle yepyeni bir program hazırlanması konusunda kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

C9. "Program eksik yönleri giderilmesi için gözden geçirilmeli, gerekli yerlerde değişiklikler yapılmalıdır." ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına bakıldığında %85'lik

çoğunluğun 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' seçeneklerini tercih ettikleri görülmekteyken, %11,3'lük kısımdakilerin 'katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak 'Fikrim yok' diyenler ise katılımcıların %3,8'ini temsil etmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,92 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın eksik yönlerinin gözden geçirilerek düzeltilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

C10. "Program 4-5 yıl gibi aralıklarla yeniden güncellenmeli ve gelişmelere ayak uydurmalıdır." ifadesinin analiz sonuçlarına göre %73,6'lık kısım 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' diyerek olumlu bir fikre sahipken, %20,8'lik kısımdakiler ise 'katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' diyerek olumsuz görüş bildirmektedir. Buna ilişkin 'Fikrim yok' seçeneğini tercih edenler ise %5,7'dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,79 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, belli aralıklar ile gözden geçirilerek güncel tutulması gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

C11. "Öğretim programının sık sık topyekün değiştirilmesi doğru değildir." ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %84,9'luk büyük bir kısmın 'katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' diyerek olumsuz bir fikre sahip oldukları görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 1,96 (katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, eğer gerekli ise değiştirilmesi konusunda olumlu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

C12. "Sadece program değişikliğinin tarih öğretimindeki problemlerin çözümünde tek başına yeterli olacağını düşünmüyorum." ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %37,7'lik kısmı 'kesinlikle katılmıyorum', %37,7'lik bir diğer kısmı 'katılmıyorum' derken, %24,7'lik bir kısım ise 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' seçeneklerini tercih etmektedirler. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 2,15 (katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın sadece tarih eğitimi boyutunda düzeltilmesinin önemli bir adım olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

C13. “Yeni programın genel mantığını ve bu mantıkla tarih öğretiminde yapılmak istenilen değişiklikleri anladığımı düşünüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %96,3'lük büyük bir çoğunluğu ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüş bildirmektedirler. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,13 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, tarih öğretimi açısından genel mantığını anladıkları şeklinde yorumlanabilir.

C14. “Yeni program öğretmenlerin kolaylıkla anlayabileceği ve takip edebileceği şekilde hazırlanmıştır.” ifadesinin analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların %84,9'luk kısmı ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ seçeneklerini tercih ettiklerini ifade etmişken, %13,2'lik kısmı ‘katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirmektedir. Bu maddeye ilişkin %1,9'luk kısmın ise tercihleri fikrim yok seçeneğidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,90 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, öğretmenlerin anlayabileceği şekilde açık ve anlaşılır olduğu şeklinde yorumlanabilir.

C15. “Programın özünü oluşturan kazanımları anlaşılır buluyorum.” ifadesinin analiz sonuçlarına göre %90,5'lik bölümde yer alan katılımcılar ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu bir görüş bildirmişken, ‘katılmıyorum’ diyenlerin oranı %7,5 ve Fikrim yok diyenlerin ise oranı %1,9 olarak tespit edilmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,92 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programda yer alan kazanımları anlaşılır buldukları şeklinde yorumlanabilir.

D1. “Yeni öğretim programı sınıflardaki tarih öğretimini yöntem ve şekil olarak büyük ölçüde değiştirmiştir.” ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %54,7'lik bir kısmın ‘katılıyorum’, %20,8'lik kısmın ‘tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Katılmıyorum diyenler katılımcıların %7,5'ini temsil ederken, Fikrim yok diyenler ise katılımcıların %1,9'luk bölümünü oluşturmaktadır. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,72 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni program ile birlikte tarih öğretiminin büyük oranda değiştiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

D2. “Yeni öğretim programı öğrencilerin tarih dersine karşı bakış açılarını, ilgi ve sevgilerini olumlu yönde etkilemiştir.’ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %75,5’lik bir kısım ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ ifadelerini tercih ederken, %20,8’lik bir kısım ise ‘katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,66 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların, yeni program ile birlikte öğrencilerin tarih derslerine bakışlarının değiştiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

D3. “Yeni programın kazanım merkezli olarak hazırlanmasını olumlu buluyorum.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %94,4’lük büyük bir çoğunluğun ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,07(katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, kazanım merkezli oluşunu olumlu karşıladıkları şeklinde yorumlanabilir.

D4. “Eski program şimdikine göre pek çok açıdan daha iyiydi.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %92,4’lük dilimdeki katılımcılar olumsuz görüşe sahipken, %5,7’lik kısım olumlu görüş bildirmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 1,79 (kesinlikle katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programı ,eski programa göre her açıdan daha yeterli ve güzel buldukları şeklinde yorumlanabilir.

E1. “Yeni programı, programda belirtildiği şekli ile tamamen uyguladığımı düşünüyorum.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %51,9’luk kısmın ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ seçeneklerini tercih edip olumlu görüş bildirdikleri, buna karşın ‘katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum’ diyenlerin oranı ise % 41,5’tir. Bu maddeye ilişkin olarak ‘fikrim yok’ diyenler ise katılımcıların %5,7’sini temsil etmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,09 (fikrim yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların, yeni programı tam anlamı ile uyguladıkları konusunda kararsızlık yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir.

E2. “Anlamadığım kazanımlar için yer yer eski öğretim programından yararlanıyorum.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %81,4’ü ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüş bildirirken, %18,9’u

'katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum' diyerek olumsuz görüşe sahip olduklarını belirtmiştir. İlgili maddeye ilişkin olarak 'Fikrim yok' diyenler ise katılımcıların %3,8'ini oluşturmaktadır. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,60 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programda yer alan kazanımlardan, zaman zaman anlamadıkları bir nokta olduğunda eski programdan da yararlandıkları şeklinde yorumlanabilir.

E3. "Programda önerildiği üzere derslerde yeterli nicelik ve nitelikte etkinliğe yer veriyorum." ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına bakıldığında %77,4'lük kısmın 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' dedikleri, buna karşın %17,0'lık bölümün ise 'katılmıyorum' diyerek olumsuz görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak 'fikrim yok' diyenlerin oranı ise %5,7'dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,62 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni program ile birlikte, derslerde daha çok etkinliğe yer verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

E4. "Programda belirtildiği sayı ve çeşitte ölçme ve değerlendirme yapıyorum." ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %81,2'lik çoğunluğun 'katılıyorum ve tamamen katılıyorum' diyerek olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,81 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların ölçme ve değerlendirme boyutunda çok sayıda çalışma yaptıkları şeklinde yorumlanabilir.

E5. "Programın öngördüğü seviye ve içerikle tarih derslerini belirtilen sürede tamamlayabiliyorum." ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %32'lik kısım olumlu görüşe sahipken, %67,9'lük kısım ise olumsuz görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 32,6 (katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programın, etkinlikleri uygulamak için süre noktasında yeterli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

E6. "Programın uygulanmasında tamamen MEB tarafından basılan kitaba bağlı kalıyorum." ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %30,2'lik kısmın olumlu görüşe sahip oldukları, buna karşın %69,9'lük çoğunluğun olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,34 (fikrim yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların derslerde, Bakanlık tarafından

önerilen ders kitabına bağlı kalma konusunda kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

E7. “Mevcut fiziki şartlardaki yetersizliklerin (bilgisayar, projektör, internet, vb. araç-gereçler) yeni programın öngördüğü öğretim yöntemleri ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde engel teşkil ettiğini düşünüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına bakıldığında katılımcıların %84,9’luk çoğunluğunun ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüşe sahip oldukları, buna karşın %15,1’lik kısmın ise ‘katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,09 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların programın, en iyi şekilde uygulanabilmesi için fiziki koşulların iyileştirilmesi gerektiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

F1. “Kitaplar yeni öğretim programını derslerimizde tam olarak uygulayabilmek için yeterlidir.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre ‘katılıyorum’ diyenler %56,6, ‘tamamen katılıyorum’ diyenler %1,9, ‘fikrim yok’ diyenler %1,9 iken, ‘katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüşe sahip olanların oranı ise %37,7’dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,98 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların ders kitaplarını yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

F2. “Programın uygulanmasında yardım alabileceğim, MEB veya özel yayın evleri tarafından basılmış yardımcı kitap ve diğer dokümanların yeterli olduğunu düşünmüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %69,6’sı olumlu görüşe sahipken, %54,8’i ise olumsuz görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 2,62 (fikrim yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yardımcı ders kitaplarının yeterliliği konusunda kararsız kaldıkları şeklinde yorumlanabilir.

F3. “Kitaplar anlatım ve konuları işleyiş tarzı olarak yeterli değildir.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %62,2’lik çoğunluk olumlu görüşe sahipken, %35,8’lik kısım ise olumsuz görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,30 (fikrim

yok) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların kitapların anlatım ve işleyiş yönünden yeterliliği konusunda kararsız oldukları şeklinde yorumlanabilir.

F4. “Kitaplar etkinliklerin sayısı, konusu ve seviyesi açısından yeterli değildir.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde katılımcıların %70,1’i ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüşe sahip oldukları, %32,1’inin ‘katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirdiği görülmektedir. Bu maddeye ilişkin fikrim yok diyenler ise katılımcıların %3,8’ini oluşturmaktadır. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,41 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların, yeni programı etkinlik, konu ve seviyeye uygunluk açısından eksik buldukları şeklinde yorumlanabilir.

F5. “Kitaplar öğretmenlere yeni bilgileri bulma, yeni kaynakları araştırma konusunda yeterli bilgi vermemektedir.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %69,8’lik kısım ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüş bildirirken, %28,3’ü ‘katılmıyorum’ diyerek olumsuz görüş bildirmektedir. Bu maddeye ilişkin olarak fikrim yok diyenlerin oranı ise %1,9’dur. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,49 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programda hazırlanan kitapların bilgi boyutunda yeterli bilgi sunma noktasında düzeltmelere ihtiyacı olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

F6. “Kitaplar görsel olarak çekici ve doyurucu değildir.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %83’ü ‘katılıyorum ve tamamen katılıyorum’ diyerek olumlu görüşe sahipken, %15,1’lik kısım olumsuz görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,77 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların kitapları görsel açıdan eksik buldukları şeklinde yorumlanabilir.

F7. “Kitapların kâğıt ve baskı kalitesinin düşük olması tarih derslerinde bu kitaplardan beklenen hedeflere ulaşılmasını olumsuz etkilemektedir.’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların 77,4’ü olumsuz görüşe sahipken, %20,8’ i olumlu görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 2,28 (katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların, kitapların baskı kalitesinin dersleri olumsuz yönde etkilemediğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

F8. “Kitaplar öğretmen kitabı, etkinlikler, testler vb. şeklinde daha çeşitli kitap ve öğretim materyalleri ile desteklenmelidir.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %86,8’lik kısmını oluşturan çoğunluğu olumlu görüşe sahipken, %11,3’lük kısmı olumsuz görüşe sahiptir. Bu maddeye ilişkin %1,9’luk kısım ise fikrim yok demektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,13 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların, derslerde ek etkinlikler ve ek öğretim materyalleri kullanmanın gerekli olduğunu düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

F9. “Farklı yayınevleri tarafından basılmış, farklı yazarlar tarafından kaleme alınmış alternatif kitapların olmasını ve bunlar arasından kitap seçiminin öğretmenlere bırakılmasının gerektiğini düşünüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %69,7’lik kısım olumlu görüşe sahipken, %31,8’lik kısım ise olumsuz görüşe sahiptir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,57(katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların ek kitap seçiminde tercihin kendilerine ait olmasını istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

G1. “Programın anlaşılması ve uygulanması açısından kendimi ilgili, bilgi ve beceri açısından yeterli görüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre %83’lük kısım olumlu görüş bildirirken, %13,2’lik kısım ise olumsuz görüşe sahiptir. Bu maddeye ilişkin fikrim yok diyenlerin oranı ise %3,8’dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 3,85 (katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programı uygulayabilmek açısından kendilerini yeterli gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

G2. “Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni öğretim programı ve yeni öğretim teknikleri açısından yeterli meslek için eğitim kurslarının düzenlendiğini düşünmüyorum.” ifadesine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde %75,5’lik çoğunluğun olumsuz görüşe sahip oldukları, %24,5’lik kısmın ise olumlu görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 2,30 (katılmıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programın en iyi şekilde uygulanması için yeterli hizmet içi eğitimin verildiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

G3. “İnternet, bilgisayar, proje tabanlı öğretim, harita kullanımı, gezi-gözlemler vb. gibi konuları öğretmenlerin derslerinde yararlanabilmeleri için somut projeler yapılmalı, kurs ve seminerler düzenlenmeli. ’ ifadesine ilişkin analiz sonuçlarına göre katılımcıların %94,7’si olumlu görüşe sahipken, %5,7’si ise olumsuz görüş bildirmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama 4,34 (tamamen katılıyorum) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, katılımcıların yeni programı uygularken, çeşitli kurs ve seminerler ile desteklenmesi gerektiğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın ikinci alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5. de verilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	Bay	38	3,54	,78	,930	,357
	Bayan	15	3,35	,19		
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	Bay	38	3,50	1,74	,000	1,000
	Bayan	15	3,50	,57		
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	Bay	38	3,50	1,04	,694	,491
	Bayan	15	3,31	,36		
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	Bay	38	3,37	,86	-,382	,704
	Bayan	15	3,45	,34		
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	Bay	38	3,46	,43	-,818	,417
	Bayan	15	3,57	,49		

p>.05

Tablo 5’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının yeterliliği” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,930$]. Bu bulgu araştırmaya katılan bay ve bayan

öğretmenlerin yeni tarih programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “tarih öğretim programındaki değişiklikler” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,000$]. Bu bulgu araştırmaya katılan bay ve bayan öğretmenlerin tarih öğretim programındaki değişiklikler boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının uygulanabilirliği” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,694$].

Tablo 5’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “MEB tarafından yayınlanan ders kitapları” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,382$].

Tablo 5’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,818$].

Tablo sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 6’da verilmiştir.

Tablo-6 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Yaş	N	\bar{X}	S	t	p
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	20-40 yaş	41	3,45	,62	-,652	,518
	41 ve üzeri	12	3,60	,84		
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	20-40 yaş	41	3,54	1,67	,380	,706
	41 ve üzeri	12	3,35	,64		
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	20-40 yaş	41	3,47	1,02	,360	,720
	41 ve üzeri	12	3,36	,22		
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	20-40 yaş	41	3,41	,82	,376	,708
	41 ve üzeri	12	3,32	,40		
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	20-40 yaş	41	3,49	,39	-,027	,978
	41 ve üzeri	12	3,50	,62		

$p > .05$

Tablo 6’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının yeterliliği” boyutuna ilişkin görüşleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)} = -,652$]. Bu bulgu araştırmaya katılan farklı yaş grubundaki öğretmenlerin yeni tarih programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “tarih öğretim programındaki değişiklikler” boyutuna ilişkin görüşleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)} = ,380$]. Bu bulgu araştırmaya katılan farklı yaş grubundaki öğretmenlerin tarih öğretim programındaki değişiklikler boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının uygulanabilirliği” boyutuna ilişkin görüşleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,360$].

Tablo 6’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “MEB tarafından yayınlanan ders kitapları” boyutuna ilişkin görüşleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,376$].

Tablo 6’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri” boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,027$].

Tablo sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.

4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin kıdem değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo-7 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Kıdem	N	\bar{X}	S	t	p
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	1-15 yıl	31	3,39	,55	-1,191	,239
	16 ve daha fazla	22	3,61	,81		
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	1-15 yıl	31	3,50	1,90	,046	,963
	16 ve daha fazla	22	3,48	,59		
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	1-15 yıl	31	3,57	1,15	1,132	,263
	16 ve daha fazla	22	3,28	,26		
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	1-15 yıl	31	3,41	,94	,265	,792
	16 ve daha fazla	22	3,36	,35		
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	1-15 yıl	31	3,43	,32	-1,287	,204
	16 ve daha fazla	22	3,59	,58		

p>.05

Tablo 7’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının yeterliliği” boyutuna ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-1,191$]. Bu bulgu araştırmaya katılan farklı kıdem grubundaki öğretmenlerin yeni tarih programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “tarih öğretim programındaki değişiklikler” boyutuna ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,046$].

Tablo 7’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının uygulanabilirliği” boyutuna ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=1,132$].

Tablo 7’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “MEB tarafından yayınlanan ders kitapları” boyutuna ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,265$].

Tablo 7’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri” boyutuna ilişkin görüşleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-1,28$].

Tablo sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemleri, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.

4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın beşinci alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin haftalık ders saati değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 8’de verilmiştir.

Tablo-8 Haftalık Ders Saati Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Ders Saati	Sıra	N	\bar{X}	S
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	2-8 saat	1	11	3,82	1,12
	9-16 saat	2	9	3,67	,85
	17-24 saat	3	24	3,33	,27
	25 ve üzeri	4	9	3,30	,33
	Toplam		53	3,48	,67
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	2-8 saat	1	11	3,63	,61
	9-16 saat	2	9	3,33	,50
	17-24 saat	3	24	3,58	2,15
	25 ve üzeri	4	9	3,27	,67
	Toplam		53	3,50	1,49
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	2-8 saat	1	11	3,44	,16
	9-16 saat	2	9	3,38	,45
	17-24 saat	3	24	3,53	1,31
	25 ve üzeri	4	9	3,31	,33
	Toplam		53	3,45	,90
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	2-8 saat	1	11	3,28	,54
	9-16 saat	2	9	3,18	,57
	17-24 saat	3	24	3,61	,93
	25 ve üzeri	4	9	3,16	,34
	Toplam		53	3,39	,74
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	2-8 saat	1	11	3,84	,58
	9-16 saat	2	9	3,59	,43
	17-24 saat	3	24	3,36	,33
	25 ve üzeri	4	9	3,33	,33
	Toplam		53	3,49	,451

Tablo-9 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Haftalık Ders Saati Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	Gruplararası	2,435	3	,812	1,884	,145	-
	Gruplarıçi	21,110	49	,431			
	Toplam	23,545	52				
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	Gruplararası	1,066	3	,355	,150	,929	-
	Gruplarıçi	115,809	49	2,363			
	Toplam	116,875	52				
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	Gruplararası	,378	3	,126	,145	,932	-
	Gruplarıçi	42,509	49	,868			
	Toplam	42,887	52				
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	Gruplararası	2,199	3	,733	1,333	,274	-
	Gruplarıçi	26,949	49	,550			
	Toplam	29,148	52				
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	Gruplararası	2,125	3	,708	4,105	,011	1-3 1-4
	Gruplarıçi	8,457	49	,173			
	Toplam	10,583	52				

$p > .05$

Tablo 9'daki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların yeni tarih dersi öğretim programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(3-49)} = 1,884$].

Tablo 9'daki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların tarih öğretim programındaki değişiklikler boyutuna ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(3-49)} = 1,150$].

Tablo 9'daki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların yeni tarih dersi öğretim programının uygulanabilirliği boyutuna ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(3-49)} = 1,145$].

Tablo 9'daki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların MEB tarafından yayımlanan ders kitapları boyutuna ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-50)}= 1,333$].

Tablo 9'daki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri boyutuna ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-50)}= 4,105$; $p<,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; haftalık ders saati 2-8 olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,84$) ile, haftalık ders saati 17-24 ($\bar{X}=3,36$) ve haftalık ders saati 25 ve üzeri olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,33$) arasında haftalık ders saati 2-8 olan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu bulgu daha az ders yükü olan öğretmenlerin yeni tarih dersi programında, öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri boyutuna ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın altıncı alt problemde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin sınıflarındaki öğrenci sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 10'da verilmiştir.

Tablo-10 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	S	t	p
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	30 altı	31	3,49	,714	,111	,912
	31 ve üstü	22	3,47	,62		
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	30 altı	31	3,36	,56	-,787	,435
	31 ve üstü	22	3,69	2,24		
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	30 altı	31	3,38	,34	-,666	,509
	31 ve üstü	22	3,55	1,36		
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	30 altı	31	3,27	,55	-1,401	,167
	31 ve üstü	22	3,56	,94		
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	30 altı	31	3,54	,49	,987	,328
	31 ve üstü	22	3,42	,37		

$p > .05$

Tablo 10’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih öğretim programının yeterliliği” boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,111$]. Bu bulgu araştırmaya katılan farklı sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin yeni tarih öğretim programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 10’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “tarih öğretim programındaki değişiklikler” boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,787$].

Tablo 10’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının uygulanabilirliği” boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,666$].

Tablo 10’da analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “MEB tarafından yayınlanan ders kitapları” boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-1,401$].

Tablo 8’de analiz sonuçlarına göre, tarih öğretmenlerinin “öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri” boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcuduna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,987$]. Tabloda yer alan sonuçlara göre katılımcıların sınıflarındaki ortalama öğrenci sayısı ile her bir boyuta ilişkin benimsemiş oldukları görüşleri arasında anlamlı kabul edilebilecek bir ilişki gözlenmemektedir.

4.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın yedinci alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 11’de verilmiştir.

Tablo-11 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S	t	p
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	Lisans	42	3,48	,63	-,115	,909
	Yüksek lisans	11	3,50	,84		
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	Lisans	42	3,57	1,66	,731	,468
	Yüksek lisans	11	3,20	,38		
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	Lisans	42	3,47	1,00	,363	,718
	Yüksek lisans	11	3,36	,40		
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	Lisans	42	3,51	,74	2,431	,019
	Yüksek lisans	11	2,92	,56		
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	Lisans	42	3,49	,48	-,150	,882
	Yüksek lisans	11	3,51	,27		

$p>.05$

Tablo 11’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının yeterliliği” boyutuna ilişkin görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,115$]. Bu bulgu araştırmaya katılan farklı eğitim durumundaki öğretmenlerin yeni tarih programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “tarih öğretim programındaki değişiklikler” boyutuna ilişkin görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,731$].

Tablo 11’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “yeni tarih programının uygulanabilirliği” boyutuna ilişkin görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=,363$].

Tablo 11’de analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin “MEB tarafından yayınlanan ders kitapları” boyutuna ilişkin görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$t_{(51)}=2,431$]. Bu boyutta yüksek lisans mezunu öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,51$) iken lisans mezunu öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2,92$)’dir. Aradaki sayısal fark lisans mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu lisans mezunu öğretmenlerin MEB tarafından yayımlanan ders kitaplarına ilişkin görüşlerinin yüksek lisans yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11’de analiz sonuçlarına göre, tarih öğretmenlerinin “öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri” boyutuna ilişkin görüşleri eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(51)}=-,150$].

4.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın sekizinci alt probleminde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin İngilizce seviyesi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçları tablo 12’de verilmiştir.

Tablo-12 İngilizce Seviyesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	İngilizce seviyesi	Sıra	N	\bar{X}	S
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	Hiç bilmiyor	1	9	3,34	,28
	Başlangıç	2	30	3,42	,73
	Orta ve üzeri	3	14	3,71	,69
	Toplam		53	3,48	,67
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	Hiç bilmiyor	1	9	3,38	,39
	Başlangıç	2	30	3,12	,43
	Orta ve üzeri	3	14	4,37	2,70
	Toplam		53	3,50	1,49
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	Hiç bilmiyor	1	9	3,46	,38
	Başlangıç	2	30	3,42	1,17
	Orta ve üzeri	3	14	3,51	,33
	Toplam		53	3,45	,90
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	Hiç bilmiyor	1	9	3,59	,28
	Başlangıç	2	30	3,40	,93
	Orta ve üzeri	3	14	3,24	,45
	Toplam		53	3,39	,74
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	Hiç bilmiyor	1	9	3,44	,52
	Başlangıç	2	30	3,38	,33
	Orta ve üzeri	3	14	3,76	,52
	Toplam		53	3,49	,45

Tablo-13 Araştırmaya Katılan Tarih Öğretmenlerinin Yeni Tarih Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin İngilizce Seviyesi Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği	Gruplararası	1,064	2	,532	1,183	,315	-
	Gruplarıçi	22,481	50	,450			
	Toplam	23,545	52				
Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler	Gruplararası	15,049	2	7,524	3,695	,032	3-2
	Gruplarıçi	101,826	50	2,037			
	Toplam	116,875	52				
Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği	Gruplararası	,072	2	,036	,042	,959	-
	Gruplarıçi	42,815	50	,856			
	Toplam	42,887	52				
MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları	Gruplararası	,667	2	,333	,585	,561	-
	Gruplarıçi	28,482	50	,570			
	Toplam	29,148	52				
Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri	Gruplararası	1,358	2	,679	3,680	,032	3-2
	Gruplarıçi	9,225	50	,184			
	Toplam	10,583	52				

p>.05

Tablo 13'deki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların yeni tarih dersi öğretim programının yeterliliği boyutuna ilişkin görüşleri İngilizce seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-50)}= 1,183$].

Tablo 13'deki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların tarih öğretim programındaki değişiklikler boyutuna ilişkin görüşleri İngilizce seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-50)}= 3,695$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; İngilizce seviyesi 'başlangıç' düzeyi olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,42$) ile İngilizce seviyesi 'orta ve üzeri' olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,71$) arasında İngilizce seviyesi orta ve üzeri olan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu İngilizce seviyesi orta ve üzeri olanların programdaki değişiklikler boyutuna ilişkin görüşlerinin İngilizce seviyeleri başlangıç düzeyinde olanlara göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 13'deki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların yeni tarih dersi öğretim programının uygulanabilirliği boyutuna ilişkin görüşleri İngilizce seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-50)}= ,042$].

Tablo 13'deki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların MEB tarafından yayımlanan ders kitapları boyutuna ilişkin görüşleri İngilizce seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-50)}= ,585$].

Tablo 13'deki varyans analizi sonuçlarına göre; katılımcıların öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri boyutuna ilişkin görüşleri İngilizce seviyesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-50)}= 3,680$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; İngilizce seviyesi 'başlangıç' düzeyi olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,44$) ile, İngilizce seviyesi 'orta ve üzeri' olan öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,76$) arasında İngilizce seviyesi orta ve üzeri olan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.'tür. Bu bulgu İngilizce seviyesi orta ve üzeri olanların programın öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri boyutuna ilişkin görüşlerinin İngilizce

seviyeleri başlangıç düzeyinde olanlara göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara göre geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

Araştırmanın uygulaması sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Araştırmaya katılan öğretmenler programın, kazanımları, etkinlik örnekleri ve diğer tüm özellikleri ile Türkiye'deki tarih öğretimi için yeterli olduğu görüşündedir.
2. Araştırmaya katılan öğretmenler programın, Türkiye'nin yerel, bölgesel ve küresel ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olduğu görüşündedir.
3. Araştırmaya katılan öğretmenler programın, Türkiye'ye özgü olarak hazırlanmış yerel bir program olduğu görüşünü savunmaktadır.
4. Araştırmaya katılan öğretmenler programın, tarih eğitiminde geçmişte program merkezli olarak yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması için atılan önemli ve faydalı bir adım olduğu görüşündedir.
5. Araştırmaya katılan öğretmenler programın, tarihin Türkiye okullarında daha etkin bir bilim dalı olması ve tarih öğretiminde uluslararası standartları yakalama yolunda atılmış önemli bir adım olduğu görüşü savunmaktadır.
6. Araştırmaya katılan öğretmenler programda tarih derslerinin içerik açısından yeterliliği boyutunda kararsız oldukları görülmektedir.
7. Araştırmaya katılan öğretmenler kazanımların tam olarak işlenebilmesi için programda derslere ayrılan sürelerin yeterli olmadığını düşünmektedir.
8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bütünüyle yepyeni bir program hazırlanması konusunda kararsız oldukları söylenebilir.

9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın eksik yönleri giderilmesi için gözden geçirilmesi, gerekli yerlerde değişiklikler yapılması gerektiğini düşünmektedirler.
10. Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın 4-5 yıl gibi aralıklarla yeniden güncellenmesi ve gelişmelere ayak uydurması gerektiğini düşündükleri söylenebilir.
11. Araştırmaya katılan öğretmenleri “Öğretim programının sık sık topyekün değiştirilmesi doğru değildir.” İfadesine katılmadıkları programın, eğer gerekli ise sık sık değiştirilmesi konusunda olumlu düşündükleri söylenebilir.
12. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Sadece program değişikliğinin tarih öğretimindeki problemlerin çözümünde tek başına yeterli olacağını düşünmüyorum” ifadesine katılmadıkları programın sadece tarih eğitimi boyutunda düzeltilmesinin de önemli bir adım olduğunu düşündükleri söylenebilir.
13. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni programın genel mantığını ve bu mantıkla tarih öğretiminde yapılmak istenilen değişiklikleri anladığını belirttikleri görülmektedir.
14. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni program öğretmenlerin kolaylıkla anlayabileceği ve takip edebileceği şekilde hazırlandığını düşündükleri söylenebilir.
15. Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın özünü oluşturan kazanımları anlaşılır bulduğu görülmektedir.
16. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni öğretim programı sınıflardaki tarih öğretimini yöntem ve şekil olarak büyük ölçüde değiştirdiğini düşündükleri görülmektedir .
17. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni öğretim programının öğrencilerin tarih dersine karşı bakış açılarını, ilgi ve sevgilerini olumlu yönde etkilediğini düşündükleri söylenebilir.

18. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni programın kazanım merkezli olarak hazırlanmasını olumlu bulduğu söylenebilir.
19. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Eski program şimdikine göre pek çok açıdan daha iyiydi.’ İfadesine genel olarak katılmadıkları ($\bar{X}=1,79$ kesinlikle katılmıyorum) yani yeni programı, eski programa göre her açıdan daha yeterli ve güzel buldukları söylenebilir.
20. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni programı tam anlamı ile uyguladıkları konusunda kararsızlık yaşadıkları görülmektedir.
21. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Anlamadığım kazanımlar için yer yer eski öğretim programından yararlanıyorum.’ İfadesine katıldıkları, yeni programda yer alan kazanımlardan, zaman zaman anlamadıkları bir nokta olduğunda eski programdan da yararlandıkları şeklinde yorumlanabilir.
22. Araştırmaya katılan öğretmenlerin programda önerildiği üzere derslerde yeterli nicelik ve nitelikte etkinliğe yer verdiği inandığı söylenebilir.
23. Araştırmaya katılan öğretmenlerin programda belirtildiği sayı ve çeşitte ölçme ve değerlendirme yaptığına inandığı, ölçme ve değerlendirme boyutunda çok sayıda çalışma yaptıkları söylenebilir.
24. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Programın öngördüğü seviye ve içerikle tarih derslerini belirtilen sürede tamamlayabiliyorum.’ İfadesine katılmadıkları yani yeni programın, etkinlikleri uygulamak için süre noktasında yeterli olmadığını düşündükleri söylenebilir.
25. Araştırmaya katılan öğretmenlerin Bakanlık tarafından önerilen ders kitabına bağlı kalma konusunda kararsız oldukları görülmektedir.
26. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mevcut fiziki şartlardaki yetersizliklerin (bilgisayar, projektör, internet, vb. araç-gereçler) yeni programın öngördüğü öğretim yöntemleri ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde engel teşkil ettiğini düşündüğü görülmektedir.

27. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kitapların yeni öğretim programını derslerde tam olarak uygulayabilmek için yeterli olduğu görüşünü savundukları görülmektedir.
28. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Programın uygulanmasında yardım alabileceğim, MEB veya özel yayın evleri tarafından basılmış yardımcı kitap ve diğer dokümanların yeterli olduğunu düşünmüyorum.’ ifadesine ilişkin kararsız kaldıkları görülmektedir.
29. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitaplar anlatım ve konuları işleyiş tarzı olarak yeterli değildir.’ ifadesine ilişkin kararsız kaldıkları görülmektedir.
30. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitaplar etkinliklerin sayısı, konusu ve seviyesi açısından yeterli değildir.’ İfadesine katıldıkları yani yeni programı etkinlik, konu ve seviyeye uygunluk açısından eksik buldukları söylenebilir.
31. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitaplar öğretmenlere yeni bilgileri bulma, yeni kaynakları araştırma konusunda yeterli bilgi vermemektedir.’ İfadesine katıldıkları yani yeni programda hazırlanan kitapların bilgi boyutunda yeterli bilgi sunma noktasında düzeltmelere ihtiyacı olduğunu düşündükleri söylenebilir.
32. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitaplar görsel olarak çekici ve doyurucu değildir.’ İfadesine katıldıkları kitapları görsel açıdan eksik buldukları söylenebilir.
33. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitapların kâğıt ve baskı kalitesinin düşük olması tarih derslerinde bu kitaplardan beklenen hedeflere ulaşılmasını olumsuz etkilemektedir.” İfadesine katılmadıkları yani, kitapların baskı kalitesinin dersleri olumsuz yönde etkilemediğini düşündükleri söylenebilir.
34. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Kitaplar öğretmen kitabı, etkinlikler, testler vb. şeklinde daha çeşitli kitap ve öğretim materyalleri ile desteklenmelidir.’ İfadesine katıldıklarını yani derslerde ek etkinlikler ve ek öğretim materyalleri kullanmanın gerekli olduğunu düşündükleri söylenebilir.

35. Araştırmaya katılan öğretmenlerin farklı yayınevleri tarafından basılmış, farklı yazarlar tarafından kaleme alınmış alternatif kitapların olmasını ve bunlar arasından kitap seçiminin öğretmenlere bırakılmasının gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.
36. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yeni programı uygulayabilmek açısından kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir.
37. Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni öğretim programı ve yeni öğretim teknikleri açısından yeterli meslek için eğitim kurslarının düzenlendiğini düşünmüyorum.” İfadesine katılmadıkları yani yeni programın en iyi şekilde uygulanması için yeterli hizmet içi eğitimin verildiğini düşündükleri söylenebilir.
38. Araştırmaya katılan öğretmenlerin İnternet, bilgisayar, proje tabanlı öğretim, harita kullanımı, gezi-gözlemler vb. gibi konuları öğretmenlerin derslerinde yararlanabilmeleri için somut projeler yapılması, kurs ve seminerler düzenlenmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir.
39. Bu sonuçlar dikkate alındığında araştırmaya katılan Tarih öğretmenlerin yeni Tarih programına ilişkin genel olarak olumlu görüşlere sahip olduklarını bazı eksiklikler bulunsa da yeni programın eskisinden daha iyi olduğunu düşündüklerini, yeni programın çeşitli etkinlik, yöntem ve ölçme aracı kullanmaları konusunda kendilerine daha çok seçenek sunduğunu ve yeni programı uygulamada kendilerini yeterli gördüklerini düşündüğü söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin yeni programa ilişkin hazırlanan ders kitapları konusunda kararsız kaldıkları daha çok alternatife ihtiyaç duydukları söylenebilir.
40. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.
41. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.

42. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemleri, onların her bir boyut için belirtmiş oldukları görüşlerini anlamlı sayılabilecek bir düzeyde etkilememektedir.
43. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşleri haftalık ders saati değişkenine göre “Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği” “Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler” “Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği” “MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları” konusunda anlamlı düzeyde değişmezken sadece “Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri” konusunda daha az ders yükü olan öğretmenlerin yeni tarih dersi programında, öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri boyutuna ilişkin görüşlerinin daha olumlu olduğu şeklinde söylenebilir.
44. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki ortalama öğrenci sayısı ile her bir boyuta ilişkin benimsemiş oldukları görüşleri arasında anlamlı kabul edilebilecek bir ilişki gözlenmemektedir.
45. Araştırmaya katılan öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre “Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği” “Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler” “Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği” ve “Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri” konusunda değişmezken sadece “MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları” konusunda lisans mezunu öğretmenlerin MEB tarafından yayımlanan ders kitaplarına ilişkin görüşlerinin yüksek lisans yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.
46. Araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin, yeni tarih dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin İngilizce (yabancı dil) seviyesi değişkenine göre “Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği” “Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği” “MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları” konusunda değişmezken “Tarih Öğretim Programındaki Değişiklikler” ve “Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri”

konusunda İngilizce seviyesi orta ve üzeri olanların görüşlerinin İngilizce düzeyi başlangıç düzeyinde olanlara göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma süreci sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde geliştirilen öneriler şunlardır:

1. Yeni Tarih programında içerik konusunda öğretmen görüşlerine tekrar başvurulmalı ve istenen değişiklikler yapılabilir.
2. Yeni Tarih programına ilişkin hazırlanan ders kitapları sadece Milli Eğitim bünyesinde kalmamalı özel yayınevlerinde ders kitapları bulunmalı ve ders kitapları seçimi öğretmenlere bırakılabilir.
3. Yeni programa uygun araç ve gereçler okullara sağlanabilir.
4. Ortaöğretimde Tarih derslerine ayrılan süre yeni programın etkinliklerini tamamlayıcı nitelikte arttırılabilir.
5. Tarih ders kitaplarını daha etkili kullanma ve öğretim yöntemlerinde tarih öğretmenlerinin kolaylıkla yararlanabileceği internet, CD- Rom ve web sitelerinin kullanımıyla ilgili gerekli teknolojik eğitim lisans düzeyinde verilmeye başlanabilir.
6. Tarih öğretmenleri, tarih programının amaçlarından daha çok, sadece ders kitabına bağımlı kalmaktadır. Halbuki ders kitabının sadece bir kaynak olduğu unutulmamalı, örneğin okuma stratejileri aracılığıyla (SQ3R tekniği gibi) ders kitabını daha etkili kullanılabilir.
7. Tarih öğretmenleri tarafından sınıf ortamı sadece bilginin aktarıldığı bir yer olarak değil de, özellikle yeni tarih programındaki yaratıcı tarih öğretimi kapsamında öğrencilere tarih ile ilgili kaynakların verilerek olguları kendi başlarına oluşturacağı ve keşfedeceği bir ortam haline getirilebilir.
8. Tarih ile ilgili yeni pedagojik araştırmalar, yüksek lisans ve doktora tezleri ders kitapları ve programlara yansıtılabilir.

9. Tarih öğretim programındaki önemli olaylar ve kişilerle ilgili proje tabanlı yarışmaların (“Tarih Koridoru” projesi gibi) yaygınlaştırılıp, sürecin ödülle sonuçlandırılarak bu tür çalışmaların teşvik edilmeli, tarih dersi sıkıcı bir ders olmaktan çıkarılabilir.

KAYNAKÇA

- AKKUŞ, Z.(2009). “*Tarih Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyallerin Kullanımı*”.Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- ARSLAN, M. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, 1, 41-61
- ATA, B.(2006). “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım(Editör: Cemil Öztürk). Ankara: Pegem A Yay.,s.71-83.
- ATA, B.(2009). “*Tarih Derslerinde Yerel Tarih, Müze ve Ören Yerlerinin Kullanımı*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- AYTEN, P. (2006). İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Dersini Yürüten 4. Ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- CANDAN, A.S.(2009). “*Tarih Derslerinde Kavramlar ve Öğretimi*” Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- ÇAKMAK, M. (2010). “*Program Geliştirme Sürecinde Öğretmenin Rolü*”. 1.Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi. Balıkesir.
- DEMİRCİOĞLU, İ.H. (2009). “*Tarih Öğretimi ve Öğrenme Teorileri*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DEMİRCİOĞLU, İ. H.(2007). Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DEMİREL, M. Ve Koç, G. (2008). “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenme Ürünlerine Etkisi”. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 6(4), 629-661.
- DEMİREL, M. Ve Koç, G. (2004). “Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa: Eğitimde Yeni Bir Paradigma”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 174-180.

- DEMİREL, Ö. (2004). Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Pegem A Yay.
- DEMİREL, Ö. (2004). Öğretimde Planlama Değerlendirme Öğretme Sanatı. Ankara: Pegem A Yay.
- DEMİREL, M.(2009). “*Tarih Biliminin Gelişimi.*” Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DEMİREL, M. ve TURAN, İ. (2009). “*Karşılaştırmalı Lise Tarih Programları*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- DİLAVER, H.H. ve Tay, A.B (2008). “Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacılık”. Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Tay, B. ve Öcal, A. (Ed). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- DİLEK, D. ve DİLEK, G.(2009). “*Tarihsel Becerilerin Öğretimi*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DOĞANAY, A. (2008). “Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi”. Ç. Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, 2, 77-96.
- GAZEL, A.İ.(2009). “*Tarih Öğretiminde Sözlü Tarih Kullanımı*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- GÜLTEKİN, M. ve KARADAĞ, R. Ve Yılmaz, F (2007). Yapılandırmacılık Ve Öğretim Uygulamalarına Yansımaları. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 7, 2, 503-528.
- GÜVEN, A. (2009). “*Tarih Öğretimi ve Demokrasi*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- IŞIK, H. (2008).“İlköğretimde Tarih Konularının Yerel Tarih ile İlişkilendirilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, c.1/4, sf.290-310.
- KARASAR, N.(2007). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 17.Basım

- KAYA, R. (2009). “*Tarih Öğretiminin Amaçları*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- KAYA, R.(2009). “*Tarih Öğretiminde Yazılı Kaynakların Kullanımı*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KAYMAKÇI, S. ve ÇOLAK, K. (2010). Tarih Öğretiminde Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları. Tarih Nasıl Öğretilir?(Editör: Mustafa Safran).İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- KAVCAR, C. (1987): Yüksek Öğretmen Okulunun Öğretmen Yetiştirmedeki Yeri. Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü, Bugünü, Geleceği Sempozyumu. Ankara.
- KÜTÜKOĞLU, M. S.(1990).Tarih Araştırmalarında Usul. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- MEB (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Ve Kılavuzu. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB.(2007). Orta Öğretim 9. Sınıf Tarih Dersi Programı. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.Ankara.
- MEB.(2008).Ortaöğretim Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı.Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.Ankara.
- (MEB).2009.Ortaöğretim 11.sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı(s.8-15)
- ÖZÇELİK, İ. (1996).Tarih Öğretiminde Yöntem ve Teknikler. Ankara: Özkan Matbacılık
- ÖZPOLAT, A. (2009). “Toplumsallaşma Hedefleri Açısından 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”. Milli Eğitim Dergisi. 182, 249-267.
- PAMUK, A. ve ALABAŞ, R.(2009). “*Tarih ve Kimlik*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- PAYKOÇ, F. (1991). Tarih Öğretimi. Eskişehir.
- SAFRAN, M.(1998). Eğitim Sistemi İçinde Öğretmenin Yeri. Milli Eğitim Dergisi, s:137, Ankara.

- SAFRAN, M.(2006). Lise Öğretmen ve Öğrencilerine Göre Tarih Dersinin Amaçları. Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler. Ankara. Gazi Kitapevi
- SAFRAN, M. (2009). “*Türkiye’de Tarih Öğretimi ve Meseleleri*”. Tarih Öğretim Yöntemleri.Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- STRADLİNG, R.(2003). 20.Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli. (çeviren: Ayfer Ünal. İstanbul)
- SENEMOĞLU, N. (2009). Gelişim Öğrenme Ve Öğretim. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- TEZCİ, E. (2002). Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına ve Başarılarına Etkisi. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOSH, J. (1997). Tarihin Peşinde. Çev: Özden Arıkan. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- TURAN, R. Ve AKDAĞ, H. (2009). “İlköğretim 6. Ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Açısından Uygulama Dönütleri (Konya İli Örneği)”. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi. 28, 273-292.
- VARIŞ, F.(1988). Eğitimde Program Geliştirme “Teori ve Teknikler”. Ankara: Ankara Ü. Eğitim Fakültesi Yay.
- YAZICI, H. Ve KOCA, K.M. (2008). “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”.Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. Tay, B. Ve Öcal, A. (Ed). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- YANPAR, T. (2009). “Etkili ve Anlamlı Öğrenme için Kuramsal Yaklaşımlar ve Yapılandırmacılık”. Sosyal Bilgiler Öğretimi, Demokratik Vatandaşlık Eğilimi. Öztürk, C (Ed),Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- YURDAKUL, B. (2005). “Yapılandırmacılık”. Eğitimde Yeni Yönelimler. Demirel, Ö. (Ed). Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.

- YELKEN, T. Y.(2010). “Oluşturmacı Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları”. Tarih Nasıl Öğretilir? (Editör: Mustafa Safran). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- T.URAN, İ.(2009). “*Tarih Derslerinde Temel Öğretim Yöntemlerinin Kullanımı*”. Tarih Öğretim Yöntemleri. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

T.C
AKSARAY VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.68.00.06-666/1675
Konu : Anket Uygulama İzni.

0060

15

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) 28/02/2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311.311/1084 sayılı Makam onayı ile yürürlüğe giren "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma Ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin Ve Uygulama Yönergesi"
b) Niğde Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'nın 23/12/2009 tarih ve B.30.2.NĞÜ.0.72.00.00/1557 sayılı yazısı.
c) Valilik Makamı'nın 28/02/2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311.311/1084 sayılı oluru.
d) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme Komisyonununun 31/12/2009 tarihli Araştırma Değerlendirme Formu (Form:2).

İlgi (b) dilekçe ile, Niğde Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı'nın Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet Hakan AKINCI, Yrd.Doç.Dr. Recep ÖZKAN'ın danışmanlığında "9. Sınıf Tarih Dersi Yeni Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi" konulu tez ile ilgili olan anket çalışmasını, İlimiz ortaöğretim okullarda görevli Tarih öğretmenlerine yönelik araştırma yapması istenilmektedir.

Yapılması istenilen tez ile ilgili anket formları, İlgi (a) yönerge hükümleri doğrultusunda ilgi (c) olur ile oluşturulan komisyon tarafından incelenerek düzenlenen ilgi (d) Araştırma Değerlendirme Formunda "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma Ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi"ne göre müracaat incelenmiş olup, Tez ile ilgili olan anket çalışmasını, İlimiz Ortaöğretim okullarda görevli Tarih öğretmenlerine uygulanmasında, uygulama Yönergesinin 10. maddesinin (ç) bendine göre komisyonumuzca oy birliği uygun görülmüştür." denilmekte olup, söz konusu araştırmanın uygulanması, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

İbrahim YILMAZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR

09/01/2010

A.Kadir DEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Sofular Mahallesi
Hasas Caddesi No:1 68100 AKSARAY
Tel : 0 382 213 68 40, 212 00 12, 212 64 94
Faks : 0 382 213 68 14

aksaraymem@meb.gov.tr | http://aksaray.meb.gov.tr

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN YENİ TARİH ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ KONULU ANKET ÇALIŞMASI

Not: Bu anket öğretmenlerin yeni tarih dersi öğretim programı hakkındaki düşüncelerinin alınabilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Ankette okul adı, isim, ev adresi ve telefon gibi kişisel sorulara yer verilmemiştir. Anket sonuçlarının öğretim programlarının geliştirilmesi ve meslek içi eğitim gibi konularda bundan sonraki yapılacak çalışmalara yön verebileceği göz önünde bulundurularak, mümkün olduğunca objektif olarak ve özenle cevaplandırılmasına dikkat edilmelidir.

Anketteki soruları cevaplayarak bundan sonraki yapılacak çalışmalar katkı sağladığınız için çok teşekkür ederim.

A- Kişisel Sorular

1- Cinsiyetiniz

Bay () Bayan ()

2- Yaşınız

20-25 () 26-32 () 33-40 () 41 ve üzeri (x)

B- Okul, dersler ve mesleki deneyimle ilgili sorular

1- Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?

1-4 () 5-9 () 10-14 () 15 ve daha fazla ()

2- Haftada kaç saat derse giriyorsunuz?

2-8 () 9-16 () 17-24 () 25 ve üzeri ()

3- Aşağıdaki derslerden hangilerine giriyorsanız lütfen yanlarına "X" işareti koyunuz.

Dersler	Veriyorum (X)
9. Sınıf Tarih Dersi	
10. Sınıf Tarih Dersi	
11. Sınıf Tarih Dersi(T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük)	
12. Sınıf Tarih Dersi(seçmeli)	

4- Ders verdiğiniz sınıflardaki ortalama öğrenci sayısı kaçtır?

15'ten az () 16-30 () 31-45 () 46 ve üzeri ()

5- En son aldığınız diploma derecenizi belirtiniz.

Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

6- İngilizce dil seviyeniz (İngilizce internet sayfalarından ders malzemesi olarak yararlanabilmek için çeşitli konularda yazılı ve sözlü metinleri anlayabilme)

İyi () Orta () Başlangıç () Hiç Bilmiyor ()

7- Yeni Tarih Dersi Öğretim programı ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen bir meslek içi eğitim programına katıldınız mı?

Evet () Hayır ()

C- Yeni Tarih Öğretim Programının Yeterliliği ile İlgili Sorular

Aşağıda yeni tarih öğretim programının yeterliliği ile ilgili bazı kanılara yer verilmiştir. Bu kanılara katılma durumunuzu (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) ifadelerinden birine "X" işareti yerleştirerek belirtiniz. Cümlelerin bazıları olumlu, bazıları olumsuz olarak bitmektedir. Lütfen bu hususta dikkatli olunuz.

14	Programın özünü oluşturan kazanımları anlaşılır buluyorum.	Katılma Derecesi				
		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim yok	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Kanılar		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1	Program, kazanımları, etkinlik örnekleri ve diğer tüm özellikleri ile topyekün olarak Türkiye'deki tarih öğretimi için yeterlidir.					
	Program, Türkiye'nin yerel, bölgesel ve küresel ihtiyaçlarına cevap verecek niteliktedir.					
2	Program, Türkiye'ye özgü olarak hazırlanmış yerel bir programdır.					
3	Program, tarih eğitiminde geçmişte program merkezli olarak yaşanan problemlerin ortadan kaldırılması için atılan önemli ve faydalı bir adımdır.					
4	Program, tarihin Türkiye okullarında daha etkin bir bilim dalı olması ve tarih öğretiminde uluslararası standartları yakalama yolunda atılmış önemli bir adımdır.					
5	Kazanımlara göre programın içerdiği konuları tarih dersleri açısından yeterli buluyorum.					
6	Kazanımların tam olarak işlenebilmesi için programda derslere ayrılan sürelerin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
7	Bütünüyle yeni bir öğretim programı hazırlanmalıdır.					
8	Program eksik yönleri giderilmesi için gözden geçirilmeli, gerekli yerlerde değişiklikler yapılmalıdır.					
9	Program 4-5 yıl gibi aralıklarla yeniden güncellenmeli ve gelişmelere ayak uydurmalıdır.					
10	Öğretim programının sık sık topyekün değiştirilmesi doğru değildir .					
11	Sadece program değişikliğinin tarih öğretimindeki problemlerin çözümünde tek başına yeterli olacağını düşünmüyorum .					
12	Yeni programın genel mantığını ve bu mantıkla tarih öğretiminde yapılmak istenilen değişiklikleri anladığımı düşünüyorum.					
13	Yeni program öğretmenlerin kolaylıkla anlayabileceği ve takip edebileceği şekilde hazırlanmıştır.					

D- Tarih Öğretim Programındaki Değişikliklerle İlgili Sorular

Aşağıda yeni tarih öğretim programındaki değişikliklerle ilgili bazı kanılara yer verilmiştir. Bu kanılara katılma durumunuzu (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) ifadelerinden birine "X" işareti yerleştirerek belirtiniz. Cümlelerin bazıları olumlu, bazıları olumsuz olarak bitmektedir. Lütfen bu hususta dikkatli olunuz.

Kanılar	Katılma Derecesi				
	Tamamen katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Fikrim yok (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle katılmıyorum (1)
1	Yeni öğretim programı sınıflardaki tarih öğretimini yöntem ve şekil olarak büyük ölçüde değiştirmiştir.				
2	Yeni öğretim programı öğrencilerin tarih dersine karşı bakış açılarını, ilgi ve sevgilerini olumlu yönde etkilemiştir.				
3	Yeni programın kazanım merkezli olarak hazırlanmasını olumlu buluyorum.				
4	Eski program şimdikine göre pek çok açıdan daha iyiydi.				

E- Yeni Tarih Öğretim Programının Uygulanabilirliği İle İlgili Sorular

Aşağıda yeni tarih öğretim programının uygulanabilirliği ile ilgili bazı kanılara yer verilmiştir. Bu kanılara katılma durumunuzu (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) ifadelerinden birine "X" işareti yerleştirerek belirtiniz. Cümlelerin bazıları olumlu, bazıları olumsuz olarak bitmektedir. Lütfen bu hususta dikkatli olunuz.

Kanılar	Katılma Derecesi				
	Tamamen katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Fikrim yok (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle katılmıyorum (1)
1	Yeni programı, programda belirtildiği şekli ile tamamen uyguladığımı düşünüyorum.				
2	Anlamadığım kazanımlar için yer yer eski öğretim programından yararlanıyorum.				
3	Programda önerildiği üzere derslerde yeterli nicelik ve nitelikte etkinliğe yer veriyorum.				
4	Programda belirtildiği sayı ve çeşitte ölçme ve değerlendirme yapıyorum.				
5	Programın öngördüğü seviye ve içerikle tarih derslerini belirtilen sürede tamamlayabiliyorum.				
6	Programın uygulanmasında tamamen MEB tarafından basılan kitaba bağlı kalıyorum.				
7	Mevcut fiziki şartlardaki yetersizliklerin (bilgisayar, projektör, internet, vb. araç-gereçler) yeni programın öngördüğü öğretim yöntemleri ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde engel teşkil ettiğini düşünüyorum.				

F- MEB Tarafından Yayınlanan Ders Kitapları Hakkında Sorular

Aşağıda MEB tarafından yayınlanan tarih ders kitapları ile ilgili bazı kanılara yer verilmiştir. Bu kanılara katılma durumunuzu (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) ifadelerinden birine "X" işareti yerleştirerek belirtiniz. Cümlelerin bazıları olumlu, bazıları olumsuz olarak bitmektedir. Lütfen bu hususta dikkatli olunuz.

Kanılar	Katılma Derecesi				
	Tamamen katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Fikrim yok (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle katılmıyorum (1)
1	Kitaplar yeni öğretim programını derslerimizde tam olarak uygulayabilmek için yeterlidir.				
2	Programın uygulanmasında yardım alabileceğim, MEB veya özel yayın evleri tarafından basılmış yardımcı kitap ve diğer dokümanların yeterli olduğunu düşünmüyorum.				
3	Kitaplar anlatım ve konuları işleyiş tarzı olarak yeterli değildir.				
4	Kitaplar etkinliklerin sayısı, konusu ve seviyesi açısından yeterli değildir.				
5	Kitaplar öğretmenlere yeni bilgileri bulma, yeni kaynakları araştırma konusunda yeterli bilgi vermemektedir.				
6	Kitaplar görsel olarak çekici ve doğurucu değildir.				
7	Kitapların kâğıt ve baskı kalitesinin düşük olması tarih derslerinde bu kitaplardan beklenen hedeflere ulaşılmasını olumsuz etkilemektedir.				
8	Kitaplar öğretmen kitabı, etkinlikler, testler vb. şeklinde daha çeşitli kitap ve öğretim materyalleri ile desteklenmelidir.				
9	Farklı yayınevleri tarafından basılmış, farklı yazarlar tarafından kaleme alınmış alternatif kitapların olmasını ve bunlar arasından kitap seçiminin öğretmenlere bırakılmasının gerektiğini düşünüyorum.				

G- Öğretmenlerin Mesleki Eğitim ve Yeterlilikleri ile ilgili Sorular

Aşağıda öğretmenlerin mesleki eğitim ve yeterlilikleri ile ilgili bazı kanılara yer verilmiştir. Bu kanılara katılma durumunuzu (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) ifadelerinden birine "X" işareti yerleştirerek belirtiniz. Cümlelerin bazıları olumlu, bazıları olumsuz olarak bitmektedir. Lütfen bu hususta dikkatli olunuz.

Kanılar	Katılma Derecesi				
	Tamamen katılıyorum (5)	Katılıyorum (4)	Fikrim yok (3)	Katılmıyorum (2)	Kesinlikle katılmıyorum (1)
1	Programın anlaşılması ve uygulanması açısından kendimi ilgili, bilgi ve beceri açısından yeterli görüyorum.				
2	Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeni öğretim programı ve yeni öğretim teknikleri açısından yeterli meslek için eğitim kurslarının düzenlendiğini düşünmüyorum.				
3	İnternet, bilgisayar, proje tabanlı öğretim, harita kullanımı, gezi-gözlemler vb. gibi konuları öğretmenlerin derslerinde yararlanabilmeleri için somut projeler yapılmalı, kurs ve seminerler düzenlenmeli.				

G- Programla İlgili Açık Uçlu Sorular

Aşağıda programla ilgili sizlerin önerilerinizi almak için bazı açık uçlu sorular sorulmuştur. Soruların cevaplarını kısa ve açık ifadelerle verilen boşluklara yazınız.

- 1- Siz şu anda programın değiştirilmesinden sorumlu görevli olsaydınız, programda değiştirilmesini isteyeceğiniz değişiklikler neler olur
- 2-Yeni programı uygularken karşılaştığınız en önemli güçlükler hangileridir?
- 3-Yeni programla birlikte ders işleyiş tarzınızda bir değişiklik oldu mu? Oldu ise bunları kısaca belirtir misiniz?
- 4-Yeni programın tam olarak uygulanabilmesi için sizce hangi önemli ihtiyaçların giderilmesi gerekmektedir?
- 5-Bunların dışında yeni tarih öğretim programı ile ilgili olarak belirtmek istediğiniz görüşlerinizi lütfen yazınız.

Not: Anketi, tamamladıktan sonra lütfen aşağıdaki adrese, e-mail yolu ile ulaştırınız. Çalışmanın sonuçlarını elde etmek isterseniz aşağıdaki e-posta adresine bu yönde bir mesaj göndermeniz yeterli olacaktır. Değerli zamanınızı ayırdığınız için tekrar teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Adres _____ :

M. Hakan AKINCI
Milli Eğitim Müdürlüğü, AR-GE Bürosu
125. Yıl İlköğretim Okulu
Tel: 0382 2133536
Cep:0532 5166059
E-posta: m.hakanakinci@gmail.com